

Luonnos 19.10.2020

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläinten kuljetuksesta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi eläinten kuljetuksesta annettua lakia. Lakiin lisättäisiin EU:n virallista valvontaa koskevan asetuksen täydentämisen edellyttämät säännökset. Säännökset koskisivat valvonnan järjestämiseen ja valvontaan liittyviä viranomaisten tehtäviä sekä valvonnasta perittäviä maksuja.

Virallista valvontaa koskevan asetuksen soveltamisalaan kuuluvien kaupallisen toiminnan yhteydessä tapahtuvien eläinkuljetusten ja muiden eläinkuljetusten välistä rajanvetoa täsmennettäisiin ja selkeytettäisiin. Viranomaisjärjestelmä ja viranomaisten välinen tehtävänjako säilyisivät pääosin ennallaan. Ehdotuksen mukaan myös Tulli voisi kuitenkin suorittaa valvontaa EU:n sisärajoilla.

Lisäksi lakiin tehtäisiin eräitä kansallisesta tarpeesta johtuvia muutoksia ja täsmennyksiä. Hallinnollisia pakkokeinoja koskevaa sääntelyä selkeytettäisiin. EU:n eläinkuljetusasetuksen tarkoittamaa koulutusta voisivat antaa ja pätevyystodistuksen edellyttämiä tutkintoja järjestää ammatilliset oppilaitokset ja ammattikorkeakoulut. Uutena vaatimuksena toimijalle tulisi velvoite reittisuunnitelman laatimiseen porojen ja turkiseläinten pitkissä kuljetuksissa, kun kuljetus suuntautuu Suomen ulkopuolelle.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.5.2021.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	3
2 Valvonta-asetuksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö	4
3 Nykytila ja sen arviointi.....	4
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	8
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	8
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	10
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	11
6 Lausuntopalaute.....	11
7 Säännöskohtaiset perustelut.....	12
8 Lakia alemman asteinen sääntely	22
9 Voimaantulo	22
10 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	22
LAKIEHDOTUS	26
Laki eläinten kuljetuksesta annetun lain muuttamisesta	26
LIITE	33
RINNAKKAISTEKSTI.....	33
Laki eläinten kuljetuksesta annetun lain muuttamisesta	33

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Virallisen valvonnan kehittämiseksi Euroopan unionissa on 15 päivänä maaliskuuta 2017 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista, jotka suoritetaan elintarvike- ja rehulainsäädännön ja eläinten terveyttä ja hyvinvointia, kasvien terveyttä ja kasvinsuojeluaineita koskevien sääntöjen soveltamisen varmistamiseksi, sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 999/2001, (EY) N:o 396/2005, (EY) N:o 1069/2009, (EY) N:o 1107/2009, (EU) N:o 1151/2012, (EU) N:o 652/2014, (EU) 2016/429 ja (EU) 2016/2031, neuvoston asetusten (EY) N:o 1/2005 ja (EY) N:o 1099/2009 ja neuvoston direktiivien 98/58/EY, 1999/74/EY, 2007/43/EY, 2008/119/EY ja 2008/120/EY muuttamisesta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 854/2004 ja (EY) N:o 882/2004, neuvoston direktiivien 89/608/ETY, 89/662/ETY, 90/425/ETY, 91/496/ETY, 96/23/EY, 96/93/EY ja 97/78/EY ja neuvoston päätöksen 92/438/ETY kumoamisesta (EU) 2017/625 (virallista valvontaa koskeva asetus), jäljempänä *valvonta-asetus*. Valvonta-asetusta on ryhdytty soveltamaan pääosin 14 päivänä joulukuuta 2019. Eläinkuljetusten osalta asetukseen sisältyy kuitenkin eräitä siirtymäsäännöksiä, joista voidaan säätää tarkemmin komission delegoidulla säädöksellä.

Valvonta-asetus on jäsenvaltioissa suoraan sovellettavaa Euroopan unionin lainsäädäntöä. Valvonta-asetuksen 1 artiklassa säädetään asetuksen kohteesta ja soveltamisalasta. Mainitun artiklan 2 kohdassa luetellaan alat, joita koskevien sääntöjen viralliseen valvontaan asetusta sovelletaan. Asetusta sovelletaan mainitun kohdan f alakohdan mukaan eläinten hyvinvointia koskeviin vaatimuksiin Euroopan unionin tasolla tai jäsenvaltioissa Euroopan unionin lainsäädännön soveltamiseksi vahvistettujen sääntöjen noudattamisen todentamiseen. Tämä sääntely koskee myös eläinten kuljetusten virallista valvontaa.

1.2 Valmistelu

Maa- ja metsätalousministeriö asetti 28.1.2020 lainsäädäntöhankkeen (MMM008:00/2020) valvonta-asetusta täydentävien säännösten valmistelemiseksi eläinten kuljetuksissa. Hankkeen tarkoituksena oli saattaa eläinten kuljetuksesta annettu laki valvonta-asetuksen mukaiseksi sekä arvioida lainsäädäntöä edellyttävät kansalliset muutostarpeet. Hankkeen toimikaudeksi määrättiin 1.2.2020–29.1.2021. Tehtävänä oli valmistella hallituksen esitys siten, että laki tulisi voimaan vuoden 2021 alkupuolella.

Esitysehdotus on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriön asettamassa työryhmässä, jossa maa- ja metsätalousministeriön lisäksi oli edustettuna Ruokavirasto.

Valmistelun aikana hallituksen esitysluonnoksesta on pyydetty lausuntoa asiaan liittyviltä ministeriöiltä, keskusvirastoilta, eläinkuljetusalan toimijoilta ja muilta keskeisiltä sidosryhmiltä, joihin eläinten kuljetusta koskevat vaatimukset liittyvät. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriö selvitti maatalous- ja hevosalan ammatillisten oppilaitosten ja ammattikorkeakoulujen osalta eräiden eläinten kuljetuksen edellyttämän koulutuksen tarjontaa oppilaitoksille tai niiden edustajille syksyllä 2020 lähettämällään kyselyllä.

Hallituksen esityksen valmisteluasiakirjat ovat nähtävillä maa- ja metsätalousministeriön Internet-sivuilla osoitteessa <https://mmm.fi/hanke2?tunnus=MMM008:00/2020>.

2 Valvonta-asetuksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö

Valvonta-asetuksella yhtenäistetään maatalous- ja elintarvikeketjun valvontaa, mutta se ei kuitenkaan eläinten kuljetusta koskevan valvonnan osalta merkitse suuria muutoksia. Valvontaa koskeva, aiemmin pääosin EU:n niin sanottuun eläinkuljetusasetukseen pohjautunut yksityiskohtainen sääntely on siirretty suurelta osin valvonta-asetukseen. Lisäksi valvonta-asetukseen sisältyy joitain uusia valvontaa koskevia elementtejä.

Valvonta-asetuksen mukaan virallisen valvonnan tulee olla suunnitelmallista, riskiperusteista, säännöllistä ja vaikuttavaa ja sitä tulee suorittaa tuotannon kaikissa vaiheissa pääsääntöisesti ennalta ilmoittamatta. Asetuksessa säädetään jäsenvaltioiden velvollisuudesta varmistaa valvonnan riittävä rahoitus ja valvontaviranomaisten pätevyys. Valvonta-asetuksessa säädetään myös mahdollisuudesta siirtää valvontatehtäviä viranomaisilta muille tahoille.

Säännösten noudattamatta jättämisen vuoksi sovellettavat pakkokeinot siirtyvät eläinkuljetusasetuksesta valvonta-asetukseen. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että säännösten rikkomisista ilmoittamiseen on käytettävissä asianmukaisia järjestelyjä ja että ilmoituksen tehneitä henkilöitä suojellaan vastatoimilta.

Valvonta-asetuksen sisältyy esimerkinomainen luettelo todettuun säännösten noudattamatta jättämiseen liittyvistä toiminnoista. Tämä mahdollistaa toteutettavia toimia koskevien säännösten antamisen myös kansallisessa lainsäädännössä.

3 Nykytila ja sen arviointi

3.1 Nykytila

Eläinkuljetusasetus

Suomen nykyinen eläinten kuljettamista koskeva lainsäädäntö perustuu pääosin eläinten suojelusta kuljetuksen ja siihen liittyvien toimenpiteiden aikana sekä direktiivien 64/432/ETY ja 93/119/EY ja asetuksen (EY) N:o 1255/97 muuttamisesta annettuun neuvoston asetukseen (EY) N:o 1/2005, jäljempänä *eläinkuljetusasetus*. Asetus koskee elävien selkärankaisten eläinten kuljettamista Euroopan unionin alueella sekä erityistarkastuksia, joita viranomaiset tekevät unionin tullialueelle saapuville tai sieltä lähteville kuljetuksille. Asetusta sovelletaan eräin rajauksin kaikkiin sellaisiin kuljetuksiin, jotka tapahtuvat kaupallisen toiminnan yhteydessä. Tuotantoeläinten siirtoja laiturilta toiselle ja eräitä lyhyitä eläinten kuljetuksia koskevat vain tietyt asetuksen säännökset. Eläinten kuljetukset eläinlääkärin vastaanotolle ja sieltä pois on rajattu asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle.

Eläinten kuljettamisen keskeisenä periaatteena on, että eläimille ei saa kuljetuksesta aiheutua vammoja tai tarpeetonta kärsimystä. Kuljetettaviksi otettavien eläinten tulee olla kuljetuskuntoisia ja eläimistä tulee huolehtia kuljetuksen aikana. Kuljetus- ja lastausvälineiden on oltava sellaisia, että vältetään vammat ja kärsimykset ja taataan eläinten turvallisuus. Eläimiä käsittelevillä henkilöillä on oltava tarvittava koulutus ja pätevyys ja eläimet on kuljetettava määräraikkaansa viipymättä. Eläinten kuljetustilan tulee olla pinta-alaltaan ja korkeudeltaan riittävä kuljetettaville eläimille. Kuljetuksen aikana eläinten on saatava kuljetusmatkan sekä eläinlajin ja eläimen koon mukaan asianmukaisesti vettä, ravintoa ja lepoa.

Eläinkuljetusasetuksen mukaan eläinkuljettajille ja kuljetuksissa eläinten hoitoon osallistuville henkilöille on oltava tarjolla eläinten kuljetukseen liittyvää koulutusta. Kotieläiminä pidettävien hevos-, nauta-, lammas-, vuohi- tai sikaeläinten taikka siipikarjan kuljetukseen tarkoitettujen

maantieajoneuvojen kuljettajilta ja hoitajilta edellytetään lisäksi erityistä pätevyystodistusta. Pätevyystodistuksen myöntämisen edellytyksenä on eläinkuljetusta koskevan kokeen hyväksytty suorittaminen.

Eläinkuljettajien ja järjestäjien on laadittava reittisuunnitelma Euroopan unionin jäsenvaltioiden välisten sekä kolmansista maista ja kolmansiin maihin tehtävien kotieläiminä pidettävien hevosten, nautojen, lampaiden, vuohien ja sikojen pitkissä kuljetuksissa lukuun ottamatta rekisteröityjen hevosten kuljetusta.

Toimivaltaiselle viranomaiselle on asetettu velvollisuus tehdä tarkastuksia ennen tuotantoeläinten pitkiä kuljetuksia. Viranomaisten tulee näissä tarkastuksissa muun muassa varmistaa reittisuunnitelman paikkansapitävyys, eläinkuljettajalupa, ajoneuvon hyväksymistodistus ja kuljettajien pätevyystodistus. Myös pitkän eläinkuljetuksen eri vaiheissa viranomaisilla on velvollisuus suorittaa tarkastuksia säännösten noudattamisen varmistamiseksi. Jos toimivaltainen viranomainen huomaa, että säännöksiä ei ole noudatettu, sen on toteutettava tai vaadittava eläimistä vastaavaa henkilöä toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi.

Euroopan unionin tuomioistuin (EUT) on antamassaan ennakkoratkaisussa (asia C-424/13) katsonut, että eläinkuljetusasetuksen 14 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että jotta lähtöpaikan toimivaltainen viranomainen voi hyväksyä reittisuunnitelman kuljetuksesta, joka alkaa Euroopan unionin alueella ja jatkuu kyseisen alueen ulkopuolella, kuljetuksen järjestäjän on esitettävä reittisuunnitelma, joka on – kun otetaan huomioon suunnitellut tätä kuljetusta koskevat järjestelyt – realistinen ja jonka perusteella voidaan katsoa, että eläinkuljetusasetuksen säännöksiä noudatetaan myös sillä kyseisen kuljetusmatkan osalla, joka tapahtuu kolmansien maiden alueella, ja että jos asia ei ole näin, kyseisellä viranomaisella on valtuudet vaatia sitä, että näitä järjestelyitä muutetaan niin, että näiden säännösten noudattaminen varmistetaan koko tämän kuljetusmatkan osalta.

Eläinkuljetusasetuksen 30 artiklan 8 kohdan mukaan siihen asti, kun on annettu niitä lajeja koskevia yksityiskohtaisia säännöksiä, joita ei nimenomaisesti mainita asetuksen liitteissä, jäsenvaltiot voivat ottaa käyttöön tai pitää voimassa kansallisia lisäsääntöjä, joita sovelletaan tällaisten lajien kuljetukseen. Suomessa tällaisia lajeja ovat ennen muuta poro ja turkiseläimet. Eläinkuljetusasetuksen 1 artiklan 3 kohdan mukaan asetus ei myöskään estä soveltamasta tiukempia kansallisia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on eläinten hyvinvoinnin parantaminen pelkästään yhden jäsenvaltion alueella tapahtuvien kuljetusten aikana.

Eläinkuljetuslaki

Eläinten kuljetuksesta annettu laki (1429/2006), jäljempänä *eläinkuljetuslaki*, koskee myös sellaisia kuljetuksia, joita eläinkuljetusasetus ei koske. Lain tarkoituksena on suojella eläviä eläimiä kuljetuksessa ja sen yhteydessä vahingoittumiselta ja sairastumiselta sekä kaikelta vältettävissä olevalta kivulta, tuskalta ja kärsimykseltä. Lakia sovelletaan elävien selkärankaisten eläinten ja soveltuvin osin elävien selkärangattomien eläinten kuljetukseen. Lisäksi lakia sovelletaan eläinkuljetusten valvontaan.

Eläinkuljetuslakia toimeen panevia sekä lain ja eläinkuljetusasetuksen noudattamista valvovia viranomaisia ovat kunnaneläinlääkäri, poliisi, tarkastuseläinlääkäri, aluehallintovirasto ja Ruokavirasto. Tarkastuseläinlääkäri suorittaa pääosan eläinkuljetusasetuksen soveltamisalaan kuuluvien kuljetusten tarkastuksista. Nämä tarkastukset koskevat teuraseläinten kuljetuksia ja tarkastukset tehdään teurastamon alueella. Kunnaneläinlääkäri huolehtii valvonnasta kunnan alueella. Valvontaan osallistuvat myös aluehallintovirastojen läänineläinlääkärit, jotka tekevät

niin sanottuja otantaan perustuvia tarkastuksia ja toimivat poliisin kanssa yhteistyössä eläinkuljetuksiin kohdistuvissa ratsioissa. Poliisi antaa tarvittaessa muille valvontaviranomaisille virka-apua valvonnan suorittamisessa. Lisäksi Tulli ja Rajavartiolaitos antavat Ruokavirastolle pyynnöstä virka-apua viraston tehtävien suorittamisessa.

Hallintopäätösten tekoon liittyviä toimivaltuuksia voivat käyttää kaikki valvontaviranomaiset. Aluehallintovirasto ja Ruokavirasto suorittavat lisäksi eräitä eläinkuljetusasetuksen toimeenpanoon liittyviä muita tehtäviä. Eräistä eläinkuljetuslain mukaisista suoritteista kuten lupapäätöksistä, todistuksista ja hyväksymisistä peritään valtiolle maksuja.

Eläinkuljetusasetuksen edellyttämän koulutuksen järjestämisestä ei ole tällä hetkellä säädetty eläinkuljetuslaissa tai muussa lainsäädännössä. Koulutusta ovat käytännössä järjestäneet eräät asianomaisiin eläinlajeihin tai niillä harjoitettavaan toimintaan tai elinkeinoon liittyvät eräät toimijat sekä maatalous- ja hevosalan oppilaitokset. Eläinkuljetuslain mukaan Ruokavirasto hyväksyy eläinkuljettajille ja eläinten hoitajille tarkoitetun kokeen ja kokeen järjestäjän. Käytännössä Ruokavirasto on kuitenkin järjestänyt kokeet yhteistyössä aluehallintovirastojen kanssa.

Eläinkuljetuslain nojalla voidaan antaa tarkempia kansallisia säännöksiä eläinkuljetusasetuksen liitteissä mainitsemattomien eläinlajien kuten porojen ja turkiseläinten kuljetusvälinettä ja kuljetettavien eläinten tilaa koskevia vaatimuksia. Toistaiseksi tällaista asetusta ei ole kuitenkaan annettu.

Eläinkuljetuslain tai eläinkuljetusasetuksen noudattamatta jättämiseen liittyvistä hallinnollisista pakkokeinoista sisältyy säännöksiä eläinkuljetuslakiin, eläinkuljetusasetukseen ja valvonta-asetukseen. Lisäksi rikoslaissa (39/1889) kriminalisoidaan eläinsuojelurikoksena myös eläinkuljetuslain tai eläinkuljetusasetuksen rikkominen tietyissä tapauksissa. Eläinkuljetuslaissa säädetään eläinkuljetusrikkomuksiksi tietyt vähäisemmät lain tai asetuksen vastaiset teot.

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n 17 kohdan mukaan eläinsuojelu kuuluu maakunnan lainsäädäntövaltaan.

Porojen ja turkiseläinten kuljetukset

Reittisuunnitelmaa ei nykyisellään vaadita turkiseläinten eikä porojen pitkässä kuljetuksessa. Pitkällä kuljetuksella tarkoitetaan eläinkuljetusasetuksen 2 artiklan m kohdan mukaan yli kahdeksan tuntia kestävää kuljetusmatkaa. Viime vuosina Suomesta on viety turkiseläiminä kasvatettavia kettuja lentorahtina Kiinaan. Vuositasolla kettuja on viety enimmillään kaksi rahtikoneellista. Rahtikoneeseen mahtuu noin 2500 kettua. Turkiseläinten kuljetus Kiinaan saattaa kestää pelkän lentomatkan osalta kahdeksan tuntia. Lisäksi eläimet joudutaan vielä siirtämään lentoasemalle ja lentoasemalta uudelle kasvatustilalle, mikä lisää matkan kestoa huomattavasti. Toimivaltainen viranomainen tekee eläinten hyvinvointitarkastuksen poistumispaikassa eli paikassa, jossa eläimet poistuvat maasta, käytännössä lentokentällä. Valvovan viranomaisen ei ole mahdollista tarkastaa eläinten hyvinvointia lennon aikana eikä lennon jälkeen Kiinassa. Valvontaviranomainen ei myöskään välttämättä tiedä, mikä on eläinten lopullinen määräpaikka. Toisiin jäsenvaltioihin suuntautuvia turkiseläinten kuljetuksia ei tarvitse ilmoittaa viranomaisille. Tiedossa on kuitenkin, että yksittäisiä eräitä turkiseläimiä on kuljetettu viime vuosina maanteitse Ruotsiin, Norjaan ja Ranskaan.

Maa- ja metsätalousministeriön tietoon on tullut myös kiinalaisten kiinnostus ostaa ja kuljettaa Kiinaan mahdollisesti useita tuhansia poroja. Tämä tarkoittaisi merkittävää porojen pitkän

matkan kuljetusten lisääntymistä. Toistaiseksi eläviä poroja on kuljetettu ainoastaan toisiin EU:n jäsenvaltioihin.

Hirvieläinten näivetystaudin (CWD) johdosta Suomi on pidättäytynyt muiden kuin teurasporojen viennistä vuoden 2018 kevään jälkeen. Näin ollen ainoastaan teurasporojen kuljetukset Suomesta ovat olleet mahdollisia parina viime vuotena. Ennen hirvieläinten näivetystaudista johtuvia rajoituksia yksittäisiä erä pitoporoja kuljetettiin vuosittain lähinnä Iso-Britanniaan ja Alankomaihin. Kuljetukset tapahtuivat pitkälti maanteitse ja kestivät yli kahdeksan tuntia. Oletettavaa on, että kuljetukset tulevat jatkumaan tautirajoitusten päätyttyä. Teurasporojen kuljetukset ovat suuntautuneet Ruotsiin. Kuljetukset ovat tapahtuneet maanteitse ja olleet kestoltaan alle kahdeksan tuntia. Keskimäärin teurasporoja on kuljetettu Ruotsiin vuosittain noin 15 vientikertaa

3.2 Nykytilan arviointi

Yleistä

Nykyisellä eläinten kuljetusta koskevalla lainsäädännöllä on voitu varsin hyvin turvata eläinten hyvinvointi kuljetusten aikana sekä kuljetusten valvonta. Eläinkuljetusten viranomaisvalvonta toimii pääosin asianmukaisesti ja tehokkaasti.

Vuosittain Suomessa on tarkastettu hieman alle 400 kaupallista eläinkuljetusta, jotka ovat koskeneet keskimäärin 700 000 eläintä. Kaupallisten kuljetusten keskimääräinen kuljetusaika on noin neljä tuntia. Eniten tarkastetaan siipikarjan, sikojen ja nautojen kuljetuksia. Suurimman osan tarkastuksista tekevät tarkastuseläinlääkärit teurastamoissa kuorman purkamisen yhteydessä. Läänin- ja kunnaneläinlääkärit tarkastavat kuljetuksia muun muassa tien päällä ja lähtöpaikoissa sekä muissa määräpaikoissa. Poliisi valvoo eläinkuljetuksia maanteilla normaalien liikennevalvonnan yhteydessä. Pitkiä kuljetuksia tarkastetaan vuosittain joitakin kymmeniä.

Eläinkuljetussäännösten vastaista toimintaa havaitaan noin 10 prosentissa tarkastetuista kuljetuksista. Suurin osa epäkohdista liittyy puutteisiin asiakirjoissa. Toiseksi eniten havaitaan yleensä puutteita kuljetusvälineen kunnossa ja turvallisuudessa sekä pitkien kuljetusten lisävaatimusten noudattamisessa. Kolmanneksi eniten puutteita havaitaan kuljetuskäytännöissä ja tilavaatimusten noudattamisessa. Puutteet hevosten kuljetuksissa liittyvät pääsääntöisesti kuljetusta koskeviin asiakirjoihin.

Valvonta-asetuksen täydentäminen ja eräät muut keskeiset lainsäädännön muutostarpeet

Valvonta-asetuksen soveltaminen edellyttää täydentävien säännösten antamista kansallisessa lainsäädännössä.

Eläinkuljetuslain soveltamisen yhteydessä on myös todettu tarvetta selkeyttää ja täsmentää eräitä lain soveltamisen kannalta keskeisiä säännöksiä, jotka koskevat ennen muuta kaupallisen toiminnan yhteydessä tapahtuvien kuljetusten ja muiden kuljetusten välistä rajanvetoa. Myös hallinnollisten pakkokeinojen soveltaminen on koettu tarpeettoman monimutkaiseksi, koska niistä on säädetty osittain eri säädöksissä.

Yleisesti on myös katsottu, että turkiseläinten ja porojen kuljetuksenaikainen hyvinvointi tulisi voida varmistaa nykyistä paremmin eläinten pitkissä kuljetuksissa. Tilannetta voitaisiinkin parantaa myös näiden eläinlajien pitkissä kuljetuksissa ottamalla käyttöön reittisuunnitelma.

Nykyisin reittisuunnitelman voi hyväksyä kunnaneläinlääkäri tai aluehallintovirasto. Vuosittain hyväksytään yhteensä noin 300 reittisuunnitelmaa. Reittisuunnitelmaa koskevien tehtävien keskittäminen niin, että yksi viranomainen käsittelisi toimialueellaan hyväksyttävät reittisuunnitelmat, yhdenmukaistaisi reittisuunnitelmiin liittyviä käytäntöjä ja tehostaisi kuljetusten valvontaa.

Tulli on nykyisin antanut valvontaviranomaisille pyynnöstä virka-apua eläinkuljetusten pistokoeluonteisissa valvontatarkastuksissa, jota on tehty Euroopan unionin sisärajoilla. Valvonnan tehostamiseksi olisi tarkoituksenmukaista, että Tulli voisi tehdä kuljetusten valvontaa myös omana valvontanaan, muiden valvontaviranomaisten ohella.

Eläinkuljetusasetuksen edellyttämän koulutuksen järjestämistä koskevan sääntelyn puuttuminen eläinkuljetuslaista ei ole eläinkuljetusasetuksen vaatimusten mukaista. Ruokavirasto on myös katsonut, että pätevyystodistuksen edellyttämän kokeen järjestämistä koskevat tehtävät sopivat huonosti sen toimialaan. Nykyisellään koulutuksen ja pätevyystodistuksen edellyttämän kokeen ovat järjestäneet eri tahot. Koulutusta ovat tarjonneet oppilaitokset ja muut alan toimijat. Kokeen on järjestänyt Ruokavirasto. Koulutuksen ja kokeen yhdistäminen yhdeksi kokonaisuudeksi parantaisi osaamista ja toiminnan vaikuttavuutta.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Valvonta-asetuksen täydentäminen

Esityksessä ehdotetaan, että lakia täydennettäisiin valvonta-asetuksen vaatimalla tavalla nimeämällä Ruokavirasto viranomaiseksi, jonka vastuulla on koordinoita yhteistyötä ja yhteydenpitoa komission ja muiden jäsenvaltioiden kanssa virallisen valvonnan alalla suoritettujen toimien osalta. Ruokavirasto ehdotetaan nimettäväksi myös yhteyselimeksi, joka vastaa asetuksen mukaisten tietojenvaihdon helpottamisesta toimivaltaisten viranomaisten välillä. Ruokaviraston tehtävänä olisi myös koordinoita monivuotisen kansallisen valvontasuunnitelman valmistelua virallisesta valvonnasta vastaavien toimivaltaisten viranomaisten välillä.

Lisäksi lakiin esitetään lisättäväksi maininta, että Ruokavirasto vastaisi Euroopan unionin eläinten kuljetusta koskevassa lainsäädännössä toimivaltaiselle viranomaiselle säädetyistä tehtävistä, jollei tehtävää ole siirretty muulle viranomaiselle. Lakiin ehdotetaan otettavaksi myös valvonnasta perittäviä maksuja koskeva säännös sekä säännös epäkohdista ilmoittajan henkilöllisyyden suojelemisesta. Virallista valvontaa voisi ehdotuksen mukaan suorittaa myös tarkoin määritellyissä tapauksissa viranomaiskoneiston ulkopuolinen henkilö, valtuutettu tarkastaja.

Lain sisällön selkeyttäminen ja täydentäminen kansallisista tarpeista johtuen

Kaupallisessa tarkoituksessa tapahtuvan kuljetuksen ja muun kuljetuksen välistä eroa täsmennettäisiin määrittelemällä muu kuin kaupallisen toiminnan yhteydessä tapahtuva kuljetus. Tällaisella kuljetuksella tarkoitettaisiin kuljetusta, johon ei liity rahan, tavaroiden tai palvelujen välitöntä vaihdantaa ja jonka tavoitteena ei ole välittömästi tai välillisesti taloudellinen voitto. Sääntely selkeyttäisi ennen kaikkea erilaisiin lupiin ja hyväksyntöihin liittyviä vaatimuksia, jotka eivät koske muita kuin kaupallisessa tarkoituksessa tapahtuvia kuljetuksia.

Valvonta-asetuksen hallinnollisia pakkokeinoja koskeva luettelo on esimerkinomainen. Tämä mahdollistaa pakkokeinoista säätämisen myös kansallisessa lainsäädännössä. Hallinnollisia pakkokeinoja koskevat säännökset koottaisiin pääosin lain yhteen pykälään, joka muotoiltaisiin siten, että pakkokeinot soveltuisivat lähtökohtaisesti kaikkiin käytännössä esille tuleviin tilanteisiin kuljetuksen luonteesta riippumatta.

Eläinkuljetusasetuksen edellyttämän koulutuksen ja kokeen järjestäminen

Esityksessä ehdotetaan, että eläinkuljetusasetuksen edellyttämää koulutusta voisivat antaa ja pätevyystodistuksen edellyttämiä tutkintoja järjestää ammatilliset oppilaitokset. Lisäksi koulutusta ja tutkintoja olisi mahdollista järjestää ammattikorkeakouluissa. Oppilaitokset voisivat tarjota koulutusta myös erillisenä maksullisena koulutuksena henkilöille, jotka eivät suorita laajempaa ammatti- tai korkeakoulututkintoa.

Maa- ja metsätalousministeriö selvitti maatalous- ja hevosalan ammatillisten oppilaitosten ja ammattikorkeakoulujen osalta koulutuksen tarjontaa oppilaitoksille tai niiden edustajille syksyllä 2020 lähettämällään kyselyllä. Saatujen vastausten perusteella eläinkuljettajakoulutusta tarjoaa nykyisellään 13 oppilaitosta, joista osa on ammatillisia oppilaitoksia ja osa ammattikorkeakouluja. Koulutusta tarjoavat oppilaitokset sijaitsevat kattavasti ympäri Suomea. Koulutusta on tarjolla useissa eri oppilaitoksissa sekä hevosten että tuotantoeläinten (nauta-, lammas-, vuohi- tai sikaeläinten, siipikarja) kuljetukseen liittyen. Suurin osa koulutuksesta annetaan osana tutkintoa. Koulutusta on oppilaitoksissa tarjolla molemmilla kotimaisilla kielillä. Muutamit oppilaitokset järjestävät koulutusta myös maksullisena koulutuksena henkilöille, jotka eivät muutoin opiskele kyseisessä oppilaitoksessa. Neljä kyselyyn vastannutta oppilaitosta ilmoitti olevansa kiinnostunut jatkossa koulutuksen järjestämisestä, vaikka eivät tällä hetkellä sitä tarjoa.

Eläinsuojelulaissa (247/1996) on säädetty vastaavatyypisistä koulutuksista ja kokeista, joita eläinkuljetusasetuksessa edellytetään. Niin sanotussa lopetusasetuksessa (EY) N:o 1099/2009) edellytetyn kelpoisuuden sisältämää koulutusta voi eläinsuojelulain mukaan antaa koulutuksen järjestäjä, jolla on ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettu opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä tutkintojen ja koulutuksen järjestämislupa sellaiseen tutkintoon, joka sisältää lopetusasetuksessa edellytetyn kelpoisuustodistuksen mukaisen osaamisen. Vastaavan tyyppisesti eläinsuojelulaissa on säädetty myös broilereiden pitäjien pätevyyden edellytyksenä olevasta osaamisesta.

Reittisuunnitelmaa koskevien vaatimusten laajentaminen ja reittisuunnitelmien valvonta

Lakiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jossa säädettäisiin poroja ja turkiseläimiä koskevasta reittisuunnitelman laatimisvelvollisuudesta pitkissä eläinkuljetuksissa silloin, kun tällainen kuljetus suuntautuu toiseen jäsenvaltioon tai kolmansiin maihin. Reittisuunnitelmavaatimus edistäisi eläinten hyvinvointia kuljetuksen aikana, sillä se edellyttäisi kuljetuksen järjestäjältä yksityiskohtaista matkan suunnittelua ja raportointia. Reittisuunnitelma antaisi toimivaltaiselle viranomaiselle mahdollisuuden puuttua reittisuunnitelmaan ja kuljetuksen suunnitteluun jo etukäteen ja kuljetusten jälkikäteistarkastuksiin myös kolmansiin maihin suuntautuissa eläinkuljetuksissa.

Aluehallintovirasto nimettäisiin yksinomaan toimivaltaiseksi viranomaiseksi reittisuunnitelmaa koskevissa toimissa, joista on tällä hetkellä säädetty eläinkuljetusasetuksen 14 artiklan 1 kohdan a—d alakohdassa.

Tulli valvontaviranomaisena

Ehdotuksen mukaan Tulli voisi valvoa sisämarkkinoilla tapahtuvaa eläinten kuljetusta muun valvonnan ohella. Tullin valvonnalla voitaisiin osaltaan ehkäistä pentutehtailuun liittyvää laitonta lemmikkieläinten kuljetusta toisesta jäsenvaltiosta ja vähentää tähän liittyviä eläinsuojeluongelmia. Vastaaventyypisesti on ehdotettu säädettäväksi myös hallituksen esityksessä eduskunnalle eläintautilaiksi sekä siihen liittyviksi laeiksi (HE 175/2020 vp).

4.2 Pääasialliset vaikutukset

4.2.1 Taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole vaikutuksia valtiontalouteen. Valvonta-asetuksen ei arvioida lisäävän tai vähentävän viranomaisten tehtävien kokonaismäärää, eikä viranomaisten väliseen toimivallanjakoon esitetä sellaisia muutoksia, joilla olisi vaikutuksia valtion talousarvioon. Tehtäviin liittyvät kustannukset voidaan hoitaa hallinnonalojen kehyspäästösten ja valtion talousarvioiden mukaisten määrärahojen ja henkilötyövuosimäärien puitteissa.

Tullille ehdotetaan säädettäväksi toimivalta valvoa eläinten kuljetusta koskevien vaatimusten noudattamista EU:n sisärajoilla. Tulli suorittaisi valvontaa muiden valvontaviranomaisten ohella, eli kyse olisi rinnakkaisesta valvontatoimivallasta eikä tehtävän siirtämisestä muilta valvontaviranomaisilta Tullille. Tulli antaa jo voimassa olevan lain mukaan omien resurssien puitteissa virka-apua muille valvontaviranomaisille säädösten noudattamisen pistokoeluonteiseen valvontaan. Tarkoituksena olisi, että nykyinen valvontayhteistyö voisi jatkua myös suoraan lakiin eikä erillisiin virka-apupyyntöihin perustuvana. Tullin valvonta tapahtuisi edelleen sen resurssien puitteissa ja muun sisämarkkinavalvonnan yhteydessä, eikä esitetty muutos aiheuttaisi Tullille lisäkustannuksia tai lisäresurssitarpeita.

Aluehallintovirastoille kuuluvat jo nykyisinkin reittisuunnitelmien tarkastamiseen liittyvät tehtävät. Nyt ehdotettujen reittisuunnitelmia koskevien toimien ei, niiden vähäisestä lukumäärästä johtuen, arvioida vaikuttavan mainittavasti aluehallintovirastojen tehtäviin. Reittisuunnitelmia jouduttaisiin hyväksymään vuositasolla vain yksittäisiä nykyistä enemmän. Nämä liittyisivät pääosin kettujen kuljetuksiin. Turkiseläinten vientiä koskevien reittisuunnitelmien tarkastaminen ja hyväksyminen kohdistuisi pääosin Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolle. Porojen pitkissä kuljetuksissa ensisijaisesti Lapin aluehallintovirasto tulisi arvioimaan ja hyväksymään näiden kuljetusten reittisuunnitelmat.

4.2.2 Vaikutukset viranomaisiin

Viranomaisten pääasialliset tehtävät ja työnjako eivät ehdotuksen mukaan muuttuisi, lukuun ottamatta Tullille säädettävää toimivaltaa valvoa muiden valvontaviranomaisten ohella eläinten kuljetuksiin liittyvien vaatimusten noudattamista EU:n sisärajoilla. Tulli antaa jo nykytilanteessa virka-apua mainittuun pistokoeluonteiseen valvontaan. Esityksen tarkoituksena on selkeyttää Tullin roolia valvojana.

Ehdotuksen mukaan Ruokavirastolta poistuisi pätevyystodistuksen edellyttämän kokeen järjestämiseen liittyvät tehtävät. Tämä vähentäisi viraston tehtäviä jonkun verran (arviolta 0,7 htk). Tehtävät vähenisivät tältä osin hieman myös aluehallintovirastoilta (arviolta 0,4 htk), jotka ovat järjestäneet kokeita yhdessä Ruokaviraston kanssa. Toisaalta Ruokaviraston tehtäviä valvonta-asetuksen täytäntöönpanosta johtuen ja aluehallintovirastojen tehtäviä reittisuunnitelmien valvonnan osalta ehdotetaan esityksessä jonkin verran myös lisättäväksi. Tehtävien muutoksilla ei arvioida olevan mainittavia vaikutuksia virastojen toimintaan.

Lisäksi aluehallintovirasto olisi yksinomaan toimivaltainen viranomainen kuljetusten reittisuunnitelmia koskevassa valvonnassa. Reittisuunnitelmaa koskevalla, lukumääräisesti vähäisillä lisätehtävillä ei ole mainittavaa vaikutusta aluehallintovirastojen toimintaan, sillä virastot ovat tälläkin hetkellä kunnaneläinlääkäriin lisäksi toimivaltaisia viranomaisia reittisuunnitelmia koskevissa toimissa. Aluehallintovirastojen työmäärä toki lisääntyisi jonkin verran. Keskittämisestä saataisiin myös kokonaisuutena valvonnan kannalta, sillä aluehallintovirastoihin syntyisi reittisuunnitelmia koskevaa erityisosaamista, mikä tehostaisi suunnitelmien käsittelyä ja eläinkuljetusten valvontaa.

4.2.3 Yritysvaikutukset

Esitys koskee pääosin valvonta-asetuksen täydentämistä viranomaisten suorittaman valvonnan näkökulmasta eikä sillä tältä osin ole vaikutuksia toiminnanharjoittajiin. Valvonta-asetuksessa ei myöskään säädetä sellaisista toimijaa koskevista velvoitteista, joilla olisi vaikutusta yritysten toimintaan.

Reittisuunnitelman laatimisvelvollisuus toisi hieman lisätoita turkiseläimiä tai poroja kuljettavalle toimijalle kuljetuksen suuntautuessa Suomen ulkopuolelle. Näitä kuljetuksia tehdään vuosittain keskimäärin vain muutamia. Näin ollen esitys reittisuunnitelman edellyttämisestä aiheuttaisi alan toimijoille vain vähäisiä kustannuksia tai lisävelvoitteita.

4.2.4. Vaikutukset kotitalouksiin

Esityksellä ei ole taloudellisia tai muita vaikutuksia kotitalouksiin. Voidaan kuitenkin arvioida, että eläinkuljetusten tarkempi määrittely kaupallisiin ja muihin kuljetuksiin selkeyttää kuljetusvaatimuksia myös eräiden kotitalouksien osalta. Tämä koskee ennen kaikkea tavallisten kotitalouksien harrastehevosten kuljetusta koskevia vaatimuksia. Niissä on ollut jonkin verran lain soveltamiseen liittyvää epäselvyyttä.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Valvonta-asetuksen soveltaminen edellyttää täydentävien säännösten antamista. Eläinkuljetusten valvonnan osalta ei ole käytännössä osoitettavissa muita tarkoituksenmukaisia vaihtoehtoja kuin tarvittavien säännösten lisääminen eläinkuljetuslakiin.

6 Lausuntopalaute

Esitysluonnoksesta on pyydetty x.x.—y.y.2020 välisenä aikana lausuntoa seuraavilta tahoilta: oikeusministeriö, valtiovarainministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, Ruokavirasto, aluehallintovirastot, Opetushallitus, Tulli, Poliisihallitus, Liikenne- ja viestintävirasto, Luonnonvarakeskus / Eläinten hyvinvointikeskus, Poliisikoiralaitos, Atria Oyj, HKScan Oyj, Snellmanin lihanjalostus Oy, Suomen Teurastamoyrittäjät ry, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC r.f, Suomen Eläinlääkäriliitto ry, Suomen Kunnaneläinlääkäriliitto r.y., Suomen valvontaeläinlääkäriliitto ry, Suomen Kuntaliitto, Elintarvikealan Kuljetusyrittäjät ry, Elintarviketeollisuusliitto ry, maatalous- ja hevosalan ammatilliset oppilaitokset ja ammattikorkeakoulut, Eläinten terveys ETT ry, Suomen Hippos ry, Suomen Ratsastajainliitto ry, Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liitto ry, Paliskuntain yhdistys, Hevostietokeskus, Hippolis ry, Pro Agria, SEY Suomen eläinsuojelu, Animalia ry, Suomen Sikayrittäjät ry, Siipikarjaliitto ry.

7 Säännöskohtaiset perustelut

2 §. Soveltamisala. Pykälän 2 momentista poistettaisiin viittaus, jonka mukaan eläinkuljetusasetuksen valvonnasta tuonnin yhteydessä säädetään eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta annetussa laissa (1277/2019). Tämä viittaus siirrettäisiin 3 §:ään, joka koskee lain suhdetta muihin säädöksiin. Samalla momentista poistettaisiin myös eläinkuljetusasetuksen valvontaa koskeva viittaus, sillä eläinkuljetusasetuksen valvonnasta säädetään nykyisin valvonta-asetuksessa. Valvonta-asetusta koskeva maininta lisättäisiin pykälän 4 momentiksi. Ehdotetulla lailla annettaisiin tarpeellinen valvonta-asetusta täydentävä sääntely. Muilta osin pykälä vastaisi sisällöltään nykyistä säännöstä.

3 §. Suhde eräisiin säädöksiin. Pykälässä säädetään eläinten kuljetuksesta annetun lain suhteesta eräisiin muihin säädöksiin. Pykälän uudeksi 2 momentiksi ehdotetaan siirrettäväksi tällä hetkellä lain 2 §:n 2 momenttiin sisältyvä säännös, joka koskee eläinkuljetusasetuksen noudattamisen virallista valvontaa tuonnin yhteydessä. Pykälän nykyisessä 2 momentissa oleva viittaus eläintautilakiin päivitetäisiin samalla säädösnumeron osalta. Tämä säännös siirtyisi pykälän 3 momentiksi.

4 §. Määritelmät. Pykälässä määritellään eräitä keskeisiä laissa käytettäviä käsitteitä. Pykälän 7 kohdasta ehdotetaan poistettavaksi maininta tarkastuseläinlääkäristä, sillä lakiehdotuksen 24 §:n 2 momentin 7 kohdan mukaan tarkastuseläinlääkäriin sijasta valvontaviranomaisena teurastamossa olisi Ruokavirasto. Samalla mainittuun kohtaan lisättäisiin maininta Tullista, joka olisi Ruokaviraston aluehallintoviraston ja kunnaneläinlääkäriin lisäksi valvontaviranomainen EU:n sisärajoiilla. Pykälän 8 kohdasta poistettaisiin valvonta-asetuksen virallinen nimike, koska asetusta ehdotetaan mainittavaksi jo 2 §:n 4 momentissa. Asetuksen virallinen nimike korvattaisiin pykälän 8 kohdassa asetuksen lyhytnimikkeellä. Pykälän 9 kohta olisi uusi ja siinä määriteltäisiin muu kuin kaupallisen toiminnan yhteydessä tapahtuva kuljetus. Määrittely olisi tarpeen erilaisiin kuljetuksiin kohdistuvien vaatimusten ja valvonnan selkeyttämiseksi. Tällaisella kuljetuksella tarkoitettaisiin eläinten kuljetusta, johon ei liity rahan, tavaroiden tai palvelujen välitöntä vaihdantaa ja jonka tavoitteena ei ole välittömästi tai välillisesti taloudellinen voitto.

Muiksi kuin kaupallisen toiminnan yhteydessä tapahtuviksi kuljetuksiksi katsottaisiin sellaiset eläinten kuljetukset, joista ei ole suoraa taloudellista hyötyä tai jotka eivät ole osana liiketaloudellista tai kaupallista toimintaa ja joihin ei liity tai joiden tavoitteena ei ole joko suora tai epäsuora taloudellinen voitto. Jos eläimen kuljetus on osa liiketaloudellista toimintaa kuten maatalousyritystä, katsotaan kuljetus kaupalliseksi toiminnaksi.

Muita kuin kaupallisen toiminnan yhteydessä tapahtuvia kuljetuksia olisivat esimerkiksi kuljetukset, joissa yksityishenkilö kuljettaa lemmikkieläimiään tai joissa yksityishenkilö, jolla ei ole hevosiin liittyvää yritystoimintaa, kuljettaa omia harrastehevosiaan tai jonkun toisen harrastehevosta korvauksetta tai korkeintaan polttoainekuluja vastaan tai kuljetus, jossa henkilö kuljettaa eläimiä vanhainkodin pihalle vanhusten iloksi, eikä saa tästä toiminnasta mitään korvausta tai kun eläintarhat kuljettavat itse lajiensuojeluohjelmaan kuuluvia eläimiä.

Myös pykälän 10 kohta olisi uusi. Siinä määriteltäisiin reittisuunnitelma viittaamalla eläinkuljetusasetuksen liitteessä II tarkoitettuun asiakirjaan.

21 §. Maantieajoneuvojen kuljettajien ja hoitajien pätevyystodistus. Pykälän 2 momentista poistettaisiin pätevyystodistuksen peruuttamisesta viittaus eläinkuljetusasetuksen 26 artiklaan, sillä peruuttamista koskeva viittaus sisältyisi 37 §:n 3 momenttiin.

21 a §. *Eläinkuljetusasetuksessa edellytetyn koulutuksen ja kokeen järjestäjä.* Pykälä olisi uusi. Siinä säädettäisiin eläinkuljetusasetuksessa edellytetyn koulutuksen ja kokeen järjestäjästä. Säännöksen mukaan koulutusta voisi antaa ja pätevyystodistuksen edellyttämiä tutkintoja järjestää sellainen koulutuksen järjestäjä, jolla on ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettu koulutuksen järjestämislupa tutkintoon, joka sisältää eläinkuljetusasetuksessa edellytetyn pätevyystodistuksen mukaisen osaamisen. Koulutusta voisivat antaa ja tutkintoja järjestää myös ammattikorkeakoululaissa tarkoitetut ammattikorkeakoulut.

23 §. *Maa- ja metsätalousministeriö.* Maa- ja metsätalousministeriön tehtäviä ehdotetaan pykälässä täsmennettäväksi viittauksella valvonta-asetukseen. Ministeriön tehtävänä olisi mainittujen säädösten täytäntöönpanon yleinen ohjaus ja seuranta.

24 §. *Ruokavirasto.* Pykälässä säädetään Ruokaviraston tehtävistä. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi virastolle eräitä tehtäviä, jotka johtuvat pääosin valvonta-asetuksesta. Pykälän 1 momentin 1 kohtaan lisättäisiin maininta valvonnan suunnittelusta ja viittaus valvonta-asetukseen. Pykälän 1 momentin 2 kohta koskee valvonta-asetuksen täydentämistä toimivaltaisella viranomaisella asetuksen 4 artiklan 2 kohdan b alakohdan edellyttämällä tavalla. Ruokavirasto nimettäisiin mainitun artiklan mukaiseksi viranomaiseksi, jonka vastuulla olisi lain soveltamisalalla koordinoita yhteistyötä ja yhteydenpitoa komission ja muiden jäsenvaltioiden kanssa eläinkuljetusten valvonnan ja suoritettavien virallisten toimien osalta. Nykyisen pykälän 2 kohta, joka koskee kokeen ja kokeen järjestäjän hyväksymistä, poistettaisiin sillä koulutuksesta ja siihen liittyvistä asioista säädettäisiin uudessa 21 a §:ssä.

Valvonta-asetuksen 103 artiklan mukaan jäsenvaltion on nimettävä yksi tai useampi yhteyspisteenä toimiva yhteyselin, joka vastaa asetuksen 104–107 artiklan mukaisen tietojenvaihdon helpottamisesta toimivaltaitten viranomaisten välillä. Pykälän 1 momentin 3 kohtaan otettaisiin maininta Ruokaviraston tehtäviin kuuluvasta yhteyselimenä toimimisesta. Myös pykälän 1 momentin 6 kohta olisi uusi. Voimassa olevan lain 27 §:n mukaan eläinkuljetusten valvonta teurastamoissa kuuluu tarkastuseläinlääkärin tehtäviin. Tehtävä ehdotetaan säädettäväksi tarkastuseläinlääkärin sijaan Ruokavirastolle, jonka palveluksessa tarkastuseläinlääkäri on. Ruokaviraston valvonta ei kuitenkaan koskisi valvontaa poroteurastamoissa. Poroteurastamoissa valvonta on perusteltua osoittaa Lapin aluehallintovirastolle, jolle poroteurastamojen valvonta kuuluu myös elintarvikelain (23/2006) mukaan.

Lisäksi pykälään ehdotetaan lisättäväksi maininta siitä, että Ruokavirasto vastaisi Euroopan unionin eläinten kuljetusta koskevassa lainsäädännössä toimivaltaiselle viranomaiselle säädetyistä tehtävistä, jollei tehtävää ole siirretty muulle viranomaiselle. Säännös olisi tarpeen sen varmistamiseksi, että toimivaltainen viranomainen olisi osoitettavissa kaikissa esille tulevista tilanteissa. Asiasta säädettäisiin pykälän uudessa 2 momentissa.

25 §. *Aluehallintovirasto.* Pykälässä säädetään aluehallintoviraston tehtävistä. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi viittaus valvonta-asetukseen.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan aluehallintovirasto on toimivaltainen viranomainen reittisuunnitelmaa koskevissa toimitissa. Asiasta säädetään tällä hetkellä eläinkuljetusasetuksen 14 artiklan 1 kohdan a–d alakohdassa ja siirtymäajan jälkeen valvonta-asetuksen 21 artiklassa. Mainitun eläinkuljetusasetuksen artiklan mukaan jäsenvaltioiden välisten sekä kolmansista maista ja kolmansiin maihin suoritettavien, kotieläiminä pidettävien hevos-, nauta-, lammas-, vuohi- tai sikaeläinten pitkien kuljetusten osalta lähtöpaikan toimivaltaisen viranomaisen on tehtävä asianmukaisia tarkastuksia sen varmistamiseksi, että reittisuunnitelmassa ilmoitetuilla eläinkuljettajilla on vastaavat voimassa

olevat eläinkuljettajaluvat, voimassa olevat pitkässä kuljetuksessa käytettävän kuljetusvälineen hyväksymistodistukset sekä voimassa olevat kuljettajien ja hoitajien pätevyystodistukset. Lisäksi viranomaisen on varmistettava, että järjestäjän toimittama reittisuunnitelma on realistinen ja tehty eläinkuljetusasetuksen säännösten mukaisesti. Jos näin ei ole, viranomaisen on vaadittava järjestäjää tekemään muutoksia pitkää kuljetusta koskeviin järjestelyihin niin, että kuljetus täyttää asetuksen vaatimukset. Muussa tapauksessa reittisuunnitelmaa ei hyväksytä. Jos voidaan esimerkiksi arvioida, että sääolosuhteiden johdosta eläinkuljetusasetuksen vaatimukset eivät täyty, reittisuunnitelmaa ei voida hyväksyä. Kuljetettaessa teuraseläimiä kolmansiin maihin läpi Euroopan kuumina kesäkuukausina muun muassa riski raja-arvon ylittävälle kuljetuslämpötiloille on ilmeinen. Kaikissa maissa ei myöskään ole tarjolla niin sanottuja tarkastusasemia, joissa eläinkuljetusasetuksen vaatimusten mukaiset lepoajat voidaan järjestää eläimille. Reittisuunnitelmaa ei voida hyväksyä, jos teuraseläimiä on tarkoitus kuljettaa heinä-elokuussa kolmansiin maihin läpi Euroopan tai jos eläinkuljettajalla ei ole osoittaa eläinkuljetusasetuksen mukaisia tarkastusasemia.

Käytännössä eläinkuljetusasetuksen tarkoittamina toimivaltaisina viranomaisina ovat tähän saakka toimineet kunnaneläinlääkärit ja aluehallintovirastot. Tehtävä on tarkoituksenmukaista osoittaa yksinomaan aluehallintovirastolle, jotta reittisuunnitelmien valvonta voidaan toteuttaa mahdollisimman yhdenmukaisesti ja tehokkaasti.

Pykälän 3 momentti koskisi valvontaa poroteurastamojen alueella. Tämä tehtävä olisi tarkoituksenmukaista osoittaa Lapin aluehallintovirastolle, jolle kuuluu valvontatehtäviä myös elintarvikelain ja eläintautilain (441/2013) nojalla.

27 §. Tulli. Pykälässä ehdotetaan nykyinen tarkastuseläinlääkärin tehtäviä koskeva säännös muutettavaksi koskemaan Tullin tehtäviä eläinkuljetusten valvonnassa. Pykälän mukaan Tulli huolehtisi eläinkuljetuslain ja eläinkuljetusasetuksen noudattamisen valvonnasta EU:n sisärajoilla Ruokaviraston, aluehallintoviraston ja kunnaneläinlääkärin ohella. Ruokavirasto ja Tulli ovat katsoleet, että Tullille olisi tarkoituksenmukaista säätää itsenäinen valvontatoimivalta. Tulli suorittaisi valvontaa resurssiensa puitteissa ja muiden valvontaviranomaisten ohella, joten säännös ei poistaisi muiden valvontaviranomaisten roolia eläinten sisämarkkinoilla tapahtuvien eläinkuljetusten valvonnassa. Muun muassa ponnistelut laittoman lemmikkikaupan ja niin sanotun pentutehtailun torjumiseksi edellyttävät maan rajat ylittäviin eläinten kuljetuksiin liittyvän ohjauksen ja valvonnan tehostamista. Pykälä selkeyttäisi nykyistä tilannetta, jossa on syntynyt epäselvyyttä Tullin toimivallasta valvontatehtävässä. Ruokaviraston tulisi joka tapauksessa järjestää Tullille tarvittavaa koulutusta valvonnan hoitamisen liittyvissä kysymyksissä.

27 a §. Valtuutetut tarkastajat. Pykälä olisi uusi. Valvonta-asetuksen 21 artiklassa säädetään erityisistä säännöistä, jotka koskevat virallista valvontaa ja toimivaltaisten viranomaisten toteuttamaa toimintaa eläinten hyvinvointivaatimusten osalta. Artiklan 7 kohdan mukaan, sovellettaessa 30 artiklaa, tiettyjä 21 artiklassa tarkoitettuja virallista valvontaa koskevia tehtäviä voidaan siirtää yhden tai useamman luonnollisen henkilön suoritettavaksi. Valvonta-asetuksen 28 artikla koskee viralliseen valvontaan kuuluvien tehtävien siirtämistä toimivaltaisten viranomaisten toimesta. Tehtäviä voidaan siirtää asetuksen 30 artiklassa säädettyjen edellytysten mukaisesti. Toimivaltaisen viranomaisen on varmistettava, että luonnollisella henkilöllä, jolle tehtävät on siirretty, on tarvittava toimivalta tehtävien suorittamiseksi vaikuttavasti.

Valvonta-asetuksen 30 artiklassa säädetään viralliseen valvontaan kuuluvien tehtävien siirron edellytyksistä. Tehtävien siirto on tehtävä kirjallisesti ja sen tulee sisältää tarkka kuvaus siirretyistä tehtävistä ja niiden hoidon edellytyksistä. Luonnollisilla henkilöillä tulee olla

tehtävien suorittamiseen vaadittava asiantuntemus ja välineet sekä soveltuva pätevyys ja kokemus, eikä heillä saa olla eturistiriitoja tehtävien suorittamisen osalta.

Pykälän 1 momentin mukaan Ruokavirasto voisi kirjallisesti nimetä viranomaiskoneiston ulkopuolisen luonnollisen henkilön (valtuutetun tarkastajan) suorittamaan määrääjäksi viralliseen valvontaan liittyviä erikseen määriteltyjä tehtäviä, kuten eläinkuljetusten valvontaa jossain tietyssä paikassa tai tiettyjen kuljetusten valvontaa. Valvontatehtävä rajautuisi valvonta-asetukseen perustuvaan kaupallisten eläinkuljetusten valvontaan. Valtuutetun tarkastajan toimivallasta rajattaisiin pois oikeus päästä pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiloihin.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että valtuutettu tarkastaja toimisi tehtävässään Ruokaviraston valvonnassa. Tarkastusten perusteella mahdollisesti tehtävät hallinnolliset päätökset tekisi Ruokavirasto.

Valtuutettuun tarkastajaan sovellettaisiin rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan tehtäviään. Tästä säädettäisiin pykälän 3 momentissa. Momentissa viitattaisiin myös vahingonkorvausvastuuta koskevaan vahingonkorvauslakiin.

Pykälän 4 momentin mukaan valtuutetun tarkastajan tulisi vaadittaessa esittää kirjallinen valtuutus, jolla osoitettaisiin tarkastajan oikeus valvonnan suorittamiseen.

27 b §. Valvontasuunnitelma. Pykäle olisi uusi. Valvonta-asetuksen 109 artiklassa säädetään, että toimivaltaisten viranomaisten on suoritettava valvontaa monivuotisen kansallisen valvontasuunnitelman perusteella. Valvontasuunnitelmalla pyritään edistämään virallisen valvonnan suunnitelmallisuutta sekä avoimuutta muun muassa toimijoiden suuntaan. Valvontasuunnitelma tulee valmistella ja panna täytäntöön koordinoitusti. Valvontasuunnitelman sisällöstä säädetään valvonta-asetuksen 110 artiklassa, jonka mukaan valvontasuunnitelmaan on sisällyttävä virallinen valvonta kaikilla asetuksen 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen sääntöjen sääntelemillä aloilla ja sen suunnittelun tulee tapahtua muun muassa asetuksen 9 artiklassa säädettyjen virallista valvontaa koskevien yleisten sääntöjen mukaisesti. Viimeksi mainitun artiklan mukaan virallista valvontaa on suoritettava esimerkiksi säännöllisesti, riskiperusteisesti ja sopivalla tiheydellä. Valvontasuunnitelmaan on sisällytettävä yleistä tietoa jäsenvaltion valvontajärjestelmän rakenteesta ja organisaatiosta sekä valvonta-asetuksen 110 artiklassa tarkemmin lueteltuja yksityiskohtaisia tietoja valvontasuunnitelman sisällöstä. Valvontasuunnitelma on 111 artiklan mukaan saatettava julkisesti saataville ja sen on oltava ajan tasalla. Valvontasuunnitelman mukaisesti suoritetun valvonnan tuloksista jäsenvaltion on laadittava 113 artiklan mukainen vuosittainen raportti komissiolle.

Pykälän 1 momentin mukaan Ruokaviraston olisi laadittava valtakunnallinen valvontasuunnitelma. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin aluehallintoviraston velvollisuudesta laatia vastuullaan olevaa valvontaa koskeva valvontasuunnitelma ottaen huomioon Ruokaviraston valtakunnalliseen suunnitelmaan perustuvat tarpeet. Valtakunnallisen valvontasuunnitelman avulla Ruokavirasto voisi ohjata muita toimivaltaisia viranomaisia toimimaan valvontatoiminnalle asetettujen periaatteiden ja tavoitteiden sekä painopisteiden mukaisesti. Valtakunnallisessa suunnitelmassa voitaisiin antaa esimerkiksi tarkastusmäärät tarkastustyypeittäin ja alueittain. Tällä varmistettaisiin valvonta-asetuksen vaatimusten täyttyminen valtakunnallisesti ja toimijoiden yhdenmukainen kohtelu eri alueilla. Aluehallintoviraston vuosittaisen valvontasuunnitelman avulla voitaisiin muun muassa määrittää tarkemmin tehtävien tarkastusten ajankohdat alueellisen tilanteen mukaan ja varmistaa tarvittavat järjestelyt valvonalle. Tavoitteena on suorittaa toimivaltaisten viranomaisten valvontaa valvonta-asetuksen 9 artiklan 6 kohdan mukaan yhtenäisellä tavalla ottaen huomioon tarve mukauttaa valvonta erityisiin tilanteisiin.

28 §. Tarkastus- ja näytteenotto. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin valvontaviranomaisen ja valtuutetun tarkastajan oikeudesta tarkastaa eläinkuljetusasetuksen soveltamisalaan kuuluva eläinkuljetus viittaamalla valvonta-asetukseen. Valvonta-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan h alakohdan mukaan toimivaltaiselle viranomaiselle on varmistettava pääsy toimijan tiloihin ja mahdollisuus tutustua toimijan hallussaan pitämiin asiakirjoihin. Virallista valvontaa koskevat yleiset vaatimukset sisältyvät valvonta-asetuksen 9—15 artiklaan. Valvonta-asetuksen 15 artiklan mukaan toimijoiden on pyynnöstä annettava toimivaltaiselle viranomaiselle mahdollisuus tutustua muun muassa kuljetusvälineisiin, toimijan sähköisiin tiedonhallintajärjestelmiin, toimijoiden valvonnassa oleviin eläimiin ja tavaroihin sekä asiakirjoihin ja muihin valvonnan kannalta merkityksellisiin tietoihin.

Pykälän 2 momentti koskisi muuta kuin kaupallisen toiminnan yhteydessä tapahtuvaa kuljetusta ja vastaisi pääosin voimassa olevan pykälän 1 momenttia. Säännöksestä poistettaisiin viittaukset eläinkuljetusasetukseen, sillä mainitun asetuksen noudattamista valvottaisiin ehdotetun 1 momentin mukaisesti valvonta-asetuksen nojalla. Valvontaviranomaisilla olisi muussa kuin kaupallisen toiminnan yhteydessä tapahtuvassa kuljetuksessa oikeus tarkastuksen tekemiseen, jos ilmenee aihetta epäillä, että eläintä kuljetetaan kuljetusta koskevien 2—4 luvun vastaisesti. Tarkastusoikeus vastaisi pitkälti nykyistä oikeutta. Poliisilla ja Tullilla olisi oikeus eläinkuljetuksen tarkastamiseen myös ilman epäilyä samoin kuin Ruokavirastolla teurastamon, rajatarkastusaseman ja poistumispaikan alueella ja Lapin aluehallintovirastolla poroteurastamon alueella. Teurastamoon voidaan tuoda yksittäisiä eläimiä (esimerkiksi hevosia) kuljetuksilla, johon ei sovelleta eläinkuljetusasetusta.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin tarkastuksen suorittajan oikeudesta päästä tiloihin, joissa eläintä kuljetetaan tai pidetään kuljetuksen aikana, näytteenotto-oikeudesta ja tarkastusoikeudesta. Säännös vastaa asialliselta sisällöltään voimassa olevan pykälän 2 momentissa säädettyä valvontaviranomaisen oikeutta. Tarkastusoikeus koskisi muun kuin kaupallisen toiminnan yhteydessä tapahtuvan kuljetuksen tarkastamista, sillä kaupallisen toiminnan yhteydessä tapahtuvan kuljetuksen tarkastamiseen sovellettaisiin valvonta-asetusta.

Pykälän 4 momenttiin sisältyisi nykyisen pykälän 2 momenttiin sisältyvä säännös tarkastuksen ulottamisesta ajoneuvossa oleviin asumiseen käytettäviin tiloihin. Säännöstä ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että tarkastuksen tekijän tulisi olla viranomainen ja epäilyn säännösten rikkomisesta tulisi koskea sellaista menettelyä, josta saattaa seurata vankeusrangaistus. Tämä olisi linjassa perustuslakivaliokunnan antaman asiaan liittyvän lausunnon (PeVL 9/2019 vp) kanssa.

Pykälän 5 momentin mukaan Ruokavirasto voisi määrätä aluehallintoviraston tekemään tarkastuksen tai tarkastuksia eläinten kuljetusta koskevien säädösten noudattamisen valvomiseksi taikka Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen velvoitteiden täyttämiseksi tai Euroopan unionin lainsäädännön niin edellyttäessä. Aluehallintovirasto voisi päättää vastaavista tarkastuksista myös omassa valvonnassaan tai määrätä virkaeläinlääkärit tekemään tarkastuksia. Asialliselta sisällöltään vastaavantyyppinen säännös on sisältynyt lain 29 §:ään. Tarkastus- ja näytteenotto-oikeudessa noudatettaisiin mitä valvonta-asetuksessa tai pykälän 3 momentissa säädetään.

29 §. Erityiset tarkastukset. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Sen asiallinen sisältö sisältyisi 28 §:n 5 momenttiin.

30 §. Tiedonsaantioikeus. Pykälässä säädettäisiin toimivaltaisen valvontaviranomaisten ja valtuutetun tarkastajan tiedonsaantioikeudesta nykyisen toimijaa koskevan tietojenantovelvollisuuden sijaan. Valvonta-asetuksessa tarkoitettua virallisen valvonnan

asianmukainen ja tehokas toteuttaminen edellyttää, että viranomaisella on oikeus saada lakisääteisen tehtävänsä hoitamiseksi välttämättömät tiedot. Tiedonsaantioikeus koskisi valvonnassa välttämättömästi tarvittavia tietoja, joita asiasta on muilla viranomaisilla, toimijoilla tai muilla tahoilla, joita eläinkuljetuslaissa tai Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyt velvoitteet koskevat. Toimijalla tarkoitettaisiin valvonta-asetuksen 3 artiklan 29 kohdan mukaisesti luonnollista tai oikeushenkilöä, johon sovelletaan yhtä tai useampaa valvonta-asetuksen 1 artiklan 2 kohdan f alakohdassa tarkoitetuissa säännöissä säädettyä velvollisuutta.

Myös muussa kuin kaupallisen toiminnan yhteydessä tapahtuvien kuljetusten tehokas valvonta edellyttää oikeutta välttämättömien tietojen saantiin. Tiedonsaantioikeus koskisi valtion ja kunnan viranomaisten lisäksi 4 §:n 6 kohdassa määriteltyä eläimiä kuljettavaa henkilöä. Tästä säädettaisiin 2 momentissa.

Säännöksessä otettaisiin myös huomioon luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 2016/679, jäljempänä tietosuojasetus. Tietosuojasetus on tullut sovellettavaksi 25 päivästä toukokuuta 2018 lukien. Kansallista tietosuojalakia (1050/2018) sovelletaan tietosuojasetuksen rinnalla.

Tietosuojasetuksen 5 artiklassa säädetään henkilötietojen käsittelyä koskevista periaatteista. Niitä ovat henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuus-, kohtuullisuus- ja läpinäkyvyysvaatimus, käyttötarkoitussidonnaisuus, tietojen minimointi, henkilötietojen täsmällisyys ja henkilötietojen säilytyksen rajaaminen.

Tietosuojasetuksen 6 artiklassa säädetään henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuudesta. Mainitun artiklan 1 kohdassa säädetään niistä perusteista, joihin henkilötietojen käsittely voi perustua. Viranomaisten ja julkista hallintotehtävää hoitavien organisaatioiden osalta keskeisimmät henkilötietojen käsittelyn perusteet ovat lakisääteisten velvoitteiden noudattaminen (c alakohta), yleistä etua koskevan tehtävän suorittaminen (e alakohta) ja rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttäminen (e alakohta). Tietosuojasetuksen 6 artiklan 3 kohdan mukaan vain kyseisiin henkilötietojen käsittelyn perusteisiin liittyvistä seikoista voi säätää tarkemmin Euroopan unionin tai jäsenvaltion lainsäädännössä. Tältä osin kansallinen lainsäädäntö voi koskea: 1) yleisiä edellytyksiä, jotka koskevat rekisterinpitäjän suorittaman tietojenkäsittelyn lainmukaisuutta; käsiteltävien tietojen tyyppiä; 2) asianomaisia rekisteröityjä; 3) yhteisöjä, joille ja tarkoituksia, joihin henkilötietoja voidaan luovuttaa; 4) käyttötarkoitussidonnaisuutta; 5) säilytysaikoja; sekä 6) käsittelytoimia ja -menettelyjä, mukaan lukien laillisen ja asianmukaisen tietojenkäsittelyn varmistamiseen tarkoitettuja toimenpiteitä. Tietosuojasetuksen 6 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltion lainsäädännön on täytettävä yleisen edun mukainen tavoite ja oltava oikeasuhteinen sillä tavoiteltuun oikeutettuun päämäärään nähden.

Henkilötietojen käsittelyä sisältävässä sääntelyssä on kyse henkilötietojen käsittelystä, joka liittyy valvontaviranomaisen lakisääteisen velvoitteen hoitamiseen (tietosuojasetuksen 6 artiklan 1 kohdan c ja e alakohdassa tarkoitettu yleistä etua koskevan tehtävän suorittaminen ja rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttäminen). Mainituista henkilötietojen käsittelyn oikeusperustoista on mahdollista säätää tarkemmin kansallisessa lainsäädännössä. Lakiehdotuksen 30 §:ssä säädettaisiin valvontaviranomaisen oikeudesta saada valvontaa varten välttämättömää tietoa salassapitosäännösten estämättä ja 33 §:ssä salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta. Esityksessä ehdotettavat henkilötietojen käsittelyä koskevat säännökset ovat sellaisia käsittelytoimia, joita tietosuojasetuksen 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitetaan ja joilla

varmistetaan henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuus ja asianmukaisuus. Ehdotettu sääntely olisi näin ollen myös tietosuoja-asetuksen salliman liikkumavaran mukaista.

Ehdotettu sääntely on täsmällistä ja tarkkarajaista ja myös henkilötietojen käsittelylle on yleisen tietosuoja-asetuksen mukainen oikeudellinen peruste.

33 §. Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen. Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään oikeudesta saada tieto viranomaisten julkisista asiakirjoista sekä viranomaisessa toimivan vaitiolovelvollisuudesta, asiakirjojen salassapidosta ja muista tietojen saantia koskevista yleisten tai yksityisten etujen suojaamiseksi välttämättömistä rajoituksista.

Viranomaisen voi antaa toiselle viranomaiselle tiedon salassa pidettävästä asiakirjasta, jos tiedon antamisesta tai oikeudesta tiedon saantiin on laissa nimenomaisesti erikseen säädetty. Pykälän johdantokappaletta ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen lisättäisiin maininta luovutettavien tietojen välttämättömyysvaatimuksesta. Pykälän 2 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistettaisiin maininta Elintarviketurvallisuusvirastosta. Ruokavirasto olisi 4 §:n 7 kohdan mukaan myös valvontaviranomainen, joten erityinen maininta virastosta on säännöksessä tarpeeton. Samalla säännökseen ehdotetaan lisättäväksi maininta valtuutetusta tarkastajasta ja Verohallinnosta. Tietojen antamismahdollisuus myös Verohallinnolle on tarpeen harmaan talouden ja niin sanotun pentutehtailun kitkemiseksi. Pentutehtailuun liittyy usein eläinten kuljettamista ja niiden myyntiä muualla kuin eläinten pitopaikassa.

37 §. Kiellot, määräykset ja muut hallinnolliset toimenpiteet. Eläinkuljetusasetuksen 26 artiklan 4 kohtaan ja valvonta-asetuksen 138 artiklan 2 kohtaan sisältyy esimerkinomainen luettelo todettuun säännösten noudattamiseen jättämiseen liittyvistä toimista. Valvonta-asetuksen sääntely mahdollistaa kansallisten säännösten antamisen sovellettavista toimista. Pykälän 1 ja 2 momenttiin sisältyviä hallinnollisia toimenpiteitä sovellettaisiin valvonta-asetuksen 138 artiklan sijaan myös tapauksissa, joissa eläinkuljetusasetusta on rikottu. Sääntelyllä selkeytettäisiin nykyistä tilannetta.

Pykälän 1 momentin mukaan valvontaviranomainen voisi nykyiseen tapaan kieltää eläinkuljetusta koskevia säädöksiä rikkovaa jatkamasta tai toistamasta säännösten vastaista menettelyä tai määrätä hänet asian laatuun nähden riittävässä määräajassa täyttämään velvollisuutensa. Kiellot voisivat koskea minkä tahansa eläinten kuljetusta koskevan säännöksen vastaisen menettelyn jatkamista tai toistamista. Annettavilla määräyksillä huolehdittaisiin havaittujen epäkohtien poistamisesta. Määräykset voisivat koskea esimerkiksi kuljetusvälineen korjaamista lainsäädännön edellyttämälle tasolle.

Jos eläinsuojelulliset syyt niin vaativat, eläimet voitaisiin määrätä palautettavaksi suorinta tietä lähtöpaikkaan tai kuljettavaksi suorinta tietä määräpaikkaan. Pykälän 2 momentti vastaisi voimassa olevan pykälän 1 momenttia. Säännöstä voitaisiin soveltaa esimerkiksi tapauksessa, jossa eläin tai eläimiä on kuormattu kuljetusvälineeseen liian ahtaasti tai kuljetusolosuhteet ovat muuttuneet siten, että eläinten hyvinvointi voisi muutoin kuljetuksen aikana vaarantua vakavasti. Jos kuljetusvälineessä olisi eläinten hyvinvointia vaarantavia vikoja tai puutteita, kuljetusväline voitaisiin määrätä korjattavaksi tilapäisesti siten, että eläinten välitön vahingoittumisen vaara estyisi. Jos kuljetettava eläin on sellaisessa tilassa, että sen hengissä pitäminen on julmaa sitä kohtaan, valvontaviranomainen voisi nykyiseen tapaan myös lopettaa eläimen.

Pykälän 3 momentti vastaisi lupien ja hyväksyntöjen peruuttamisen osalta sisällöltään voimassa olevan pykälän 2 momenttia.

41 §. *Eläinkuljetusasetuksen soveltamista koskevat poikkeukset ja eräät sitä täydentävät säännökset.* Pykälässä säädetään eräistä kansallisista järjestelyistä, jotka koskevat eläinkuljetusasetuksesta poikkeamista tai asetuksen täydentämistä. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 ja 4 momentti. Pykälän 3 momentissa säädettäisiin poroja ja turkiseläimiä koskevasta reittisuunnitelman laatimisvelvollisuudesta pitkissä eläinkuljetuksissa silloin, kun tällainen kuljetus suuntautuisi toiseen jäsenvaltioon tai kolmansiin maihin. Reittisuunnitelman laatimisvelvollisuus parantaisi kuljettavien eläinten kuljetuksenaikaisen hyvinvoinnin arvioimismahdollisuutta ja sitä kautta eläinten hyvinvointia.

Pykälän 4 momentti koskisi eräiden kuljetettavien eläinten kuljetuskuntoisuutta. Säännöksen mukaan tarkempia kansallisia säännöksiä eläinkuljetusasetuksen liitteen I luvun 1 kohdan 2 d alakohdassa tarkoitettujen eläinten kuljetuskuntoisuutta koskevista vaatimuksista voitaisiin antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Eläinkuljetusasetuksen 1 artiklan 3 kohdan mukaan asetus ei myöskään estä soveltamista tiukempia kansallisia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on eläinten hyvinvoinnin parantaminen pelkästään yhden jäsenvaltion alueella tapahtuvien kuljetusten aikana.

Eläinkuljetusasetuksen liitteen I luvun I kohta 2 sisältää muun muassa kuljetettavan eläimen ikää koskevia rajoituksia osana eläinten kuljetuskuntoisuutta koskevaa sääntelyä. Kaikkien eläinlajien ja kuljetusmatkojen osalta ikää koskevista rajoituksista ei ole säädetty mainitussa kohdassa tarkasti ja yksiselitteisesti. Esimerkiksi kuljetusmatkan ollessa yli 100 kilometriä, alle kolmen viikon ikäisiä porsaita, alle yhden viikon ikäisiä karitsoja tai alle kymmenen päivän ikäisiä vasikoita ei saa kuljettaa lainkaan. Sen sijaan edellä mainittujen eläinten osalta alle 100 kilometrin kuljetusmatkoja koskevat rajoitukset eivät ole yksiselitteisiä, vaan kuljetuskuntoisuuden rajoituksena on ainoastaan eläimen täysin parantunut napa. Valvonnan toimivuutta ja eläinten hyvinvointia edelleen edistävien toimintatapojen kehittämisen kannalta voi olla tarpeen asettaa yksiselitteinen ikäraja myös edellä mainittuja eläimiä ja erityisesti vasikoita koskien kuljetuksissa, joissa kuljetusmatka on alle 100 kilometriä. Tiedossa on, että esimerkiksi vasikan napa parantuu kahdeksan päivän ikään mennessä.

44 §. *Perittävät maksut.* Pykälän 1 momentti sisältäisi valtion viranomaisen ja valtuutetun tarkastajan suoritteista perittävien maksujen osalta viittauksen valvonta-asetukseen ja valtion maksuperustelakiin (150/1992). Valvonta-asetuksen VI luvussa säädetään valvonnan maksullisuudesta. Muun muassa asetuksen 79 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaan maksuja on perittävä virallisesta valvonnasta, jota ei alun perin suunniteltu ja joka i) kohdan mukaan on ollut tarpeen valvonta-asetuksen mukaisesti suoritettun virallisen valvonnan yhteydessä havaitun saman toimijan säännösten noudattamatta jättämistä koskevan tapauksen vuoksi; ja ii) kohdan mukaan on suoritettu säännösten noudattamatta jättämistä koskeva tapauksen laajuuden ja vaikutusten arvioimiseksi tai sen todentamiseksi, että tällainen todettu säännösten noudattamatta jättäminen on korjattu.

Valvonta-asetuksen 80 artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat periä muitakin kuin 79 artiklassa tarkoitettuja maksuja kattaakseen virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista aiheutuvat kustannukset, paitsi jos se on kielletty 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen sääntöjen kattamilla aloilla sovellettavien säännösten nojalla.

Valvonta-asetuksen 82 artiklassa säädetään maksujen laskentaperusteista. Artikla koskee vain pakollisia maksuja. Tämän vuoksi 80 artiklan mukaisten muiden maksujen laskentaperuste menisi valtion maksuperustelain mukaan.

Eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 2, 15 ja 23 §:n mukaan valtiolla on velvollisuus korvata kunnille eläinlääkintähuoltoon liittyvistä kunnaneläinlääkärille säädettyistä valvontatehtävistä aiheutuvat kustannukset. Eläinlääkintähuoltolain 23 §:n mukaan korvaus kattaa myös ne tarkastukset, jotka ovat toimijalle maksullisia. Pykälän 2 momentin mukaan aluehallintovirasto määräisi ja perisi valtiolle maksut kunnaneläinlääkäreiden maksullisista suoritteista. Kunnaneläinlääkärin suoritteista perittävien maksujen suuruudesta säädettäisiin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella noudattaen soveltuvien osin, mitä valtion maksuperustelaisissa säädetään valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuutta ja maksujen suuruutta koskevista yleisistä perusteista ja muista perusteista. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädettäisiin lisäksi suoritteiden laskutuksessa noudatettavasta menettelystä. Vastaavalla tavalla kunnaneläinlääkärin suoritteista on säädetty eläintautilain (441/2013) 99 §:ssä ja eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain (517/2015) 59 §:ssä.

Pykälän 3 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä valvonta-asetuksen 79—82 artiklassa tarkoitetuista järjestelyistä ja maksujen suuruuden määrittämisestä. Valvonta-asetuksen mainituissa artikloissa on kansallisesti mahdollisuuksia päättää periaatteellisesti edellytyksin pienempiä määriä maksuja ja päättää muistakin kuin pakollisista maksuista. Maksujen määräytymisestä on säädetty vastaavalla tavalla myös esimerkiksi kasvinterveyslain (1110/2019) 38 §:ssä ja rehulain (86/2008) 49 §:ssä.

46 §. Muutoksenhaku. Pykälässä säädettäisiin muutoksenhausta ottaen huomioon oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettu laki (808/2019) ja sen säätämisen yhteydessä omaksutut periaatteet. Pykälän 1 ja 2 momentin järjestys muutettaisiin vallitsevan käytännön mukaiseksi niin, että ensin säädetään oikaisuvaatimuksesta ja sen jälkeen valittamisesta hallintotuomioistuimeen. Oikaisuvaatimuksen soveltamisalaan ei tehtäisi aineellisia muutoksia. Pykälässä olevat viittaukset hallintolainkäyttölakiin korvattaisiin viittauksella oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin.

Pykälän voimassa olevan 3 momentin mukaan valittaminen hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen edellyttää valituslupaa, jos kyse ei ole luvan tai todistuksen peruuttamista koskevaa päätöstä tai lain 37 §:ssä tarkoitettua päätöstä koskevasta asiasta. Pykälän 2 momentissa viitattaisiin hallintotuomioistuimeen valittamisen osalta oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin, eli valittaminen edellyttäisi aina valituslupaa. Kunnaneläinlääkärin päätökseen sovellettaisiin muutoksenhaussa mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään. Tästä olisi säännös 3 momentissa.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin muutoksenhausta Tullin päätökseen viittaamalla tullilakiin (304/2016).

Pykälän 5 momentin mukaan valitus, joka koskee eläinten hyvinvointia, olisi käsiteltävä kiireellisenä. Säännös olisi uusi ja vastaisi eläinsuojeluun liittyvien asioiden käsittelyn yleisiä periaatteita ja vaatimuksia.

Pykälän 6 momentti vastaisi sisällöltään nykyistä voimassaolevaa 4 momenttia ja siinä viitattaisiin valtion viranomaisen määräämän maksun osalta valtion maksuperustelakiin.

46 a §. Rikkomuksista ilmoittajan henkilöllisyyden suojeleminen. Pykäle olisi uusi. Valvonta-asetuksen 140 artiklassa säädetään säännösten rikkomisesta ilmoittajien suojelusta. Artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaisilla viranomaisilla on käytössään vaikuttavat järjestelyt, joilla voidaan ilmoittaa asetuksen todellisista ja mahdollisista rikkomuksista. Järjestelyihin on artiklan 2 kohdan mukaan sisällyttävä ainakin menettelyt

ilmoitusten vastaanottamista ja niihin liittyviä jatkotoimia varten (a alakohta), rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden asianmukainen suojelu kostotoimilta, syrjinnältä tai muun tyyppiseltä epäoikeudenmukaiselta kohtelulta (b alakohta) sekä rikkomisesta ilmoittavan henkilön henkilötietojen suoja unionin ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti (c alakohta).

Valvonta-asetuksen johdantokappaleen 91 mukaan kenen tahansa henkilön olisi voitava tuoda toimivaltaisten viranomaisten tietoon uusia tietoja, jotka auttavat näitä säännösten rikkomisten havaitsemisessa ja seuraamusten määräämisessä tapauksissa, joissa on rikottu kyseistä asetusta ja sen 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja sääntöjä. Johdantokappaleessa todetaan edelleen, että ilmiannot voivat jäädä tekemättä selkeiden menettelyjen puuttumisen vuoksi tai vastatoimien pelossa.

Ehdotetulla säännöksellä pantaisiin täytäntöön erityisesti valvonta-asetuksen 140 artiklan 2 kohdan c alakohta, joka koskee rikkomuksista ilmoittaneiden henkilöiden henkilöllisyyden suojaamista. Ellei jokin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999, *julkisuuslaki*) 24 §:ssä säädettyistä salassapitoperusteista tule sovellettavaksi, olisi ehdotetun pykälän nojalla pidettävä salassa ainoastaan ilmoittajan henkilöllisyyden ilmaisevat tiedot, jos pykälässä säädetty edellytykset täyttyvät.

Ehdotetun säännöksen mukaan ilmoittajan henkilöllisyyden salaamisen edellytyksenä olisi, että henkilöllisyyden paljastumisen arvioitaisiin aiheuttavan haittaa ilmoittajalle. Haitta voisi liittyä esimerkiksi siihen, että ilmoittaja on erityisessä suhteessa ilmoituksen kohteena olevaan tahoon. Ilmoittajan oma käsitys haitan aiheutumisesta ei yksinään riittäisi säännöksessä tarkoitettun salassapitoperusteen soveltamiseen. Nyt ehdotettu säännös ei kuitenkaan suojaisi ilmoituksen tekijää mahdollisessa oikeudenkäynnissä esimerkiksi todistajana.

Ehdotetun säännöksen lisäksi sovelletaan asianosaisjulkisuutta koskevia säännöksiä. Julkisuuslain 11 §:n mukaan hakijalla, valittajalla sekä muulla, jonka oikeutta, etua tai velvollisuutta asia koskee (asianosainen), on oikeus saada asiaa käsittelevältä tai käsitelleeltä viranomaiselta tieto muunkin kuin julkisen asiakirjan sisällöstä, joka voi tai on voinut vaikuttaa hänen asiansa käsittelyyn. Julkisuuslain 11 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan oikeutta ei kuitenkaan ole, jos tiedon antaminen olisi vastoin erittäin tärkeää yleistä etua tai vastaavasti vastoin erittäin tärkeää yksityistä etua. Tiedon antamiseen rikkomusta koskevasta ilmoituksesta ilmoituksen kohteelle voi liittyä julkisuuslaissa tarkoitettu erittäin tärkeä yleinen etu, jos tiedon antaminen voisi haitata epäiltyjen rikkomusten selvittämistä. Tiedon antaminen ilmoituksen tekijästä voi puolestaan olla vastoin julkisuuslaissa tarkoitettua tärkeää yksityistä etua, jos ilmoittajan henkilöllisyyden paljastaminen vaarantaisi ilmoittajan turvallisuutta, etuja tai oikeuksia. Tällöin asianosaisjulkisuutta olisi rajoitettava. Säännöksen soveltamisen edellytyksenä on, että asiassa ilmi tulneiden seikkojen perusteella ilmoituksen vastaanottaneella viranomaisella on perusteltu syy arvioida suojan tarpeen olemassaolo. Rikkomuksista ilmoittajan suojelusta on tällä hetkellä säädetty esimerkiksi tietosuojalain (1050/2018) 36 §:ssä, Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 71 a §:ssä kasvinterveyslain (111072019) 35 §:ssä ja eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta annetun lain (1277/2019) 18 §:ssä.

Ehdotettu säännös koskisi myös muita kuin valvonta-asetuksen soveltamisalaan kuuluvia kuljetuksia, sillä eläinten hyvinvoinnin valvonnan kannalta ei ole merkitystä sillä, onko kyseinen kuljetus kaupallisen toiminnan yhteydessä tapahtuva tai muu kuljetus. Asiallista perustetta ei näin ollen ole rajata rikkomuksista ilmoittajan suojelua koskevaa sääntelyä kuljetuksen luonteen perusteella. Rikkomuksista ilmoittaja ei myöskään välttämättä edes tiedä millaisesta kuljetuksesta on kysymys.

8 Lakia alemman asteinen sääntely

Lakiehdotuksen 41 §:n 4 momenttiin sisältyisi uusi asetuksenantovaltuus. Sen mukaan tarkempia kansallisia säännöksiä eläinkuljetusasetuksen liitteen I luvun I kohdan 2 d alakohdassa tarkoitettujen eläinten kuljetuskuntoisuutta koskevista vaatimuksista voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

9 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1.5.2021.

10 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Kotirauha

Lakiehdotuksen 28 §:n 4 momenttiin ehdotetulla säännöksellä tarkastuksen tekemisestä ajoneuvon pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa on kytkentä yksityiselämän suojaa koskevaan perustuslain 10 §:ään. Mainitun pykälän 1 momentin mukaan jokaisen kotirauha on turvattu. Pykälän 3 momentin mukaan lailla voidaan kuitenkin säätää perusoikeuksien turvaamiseksi tai rikosten selvittämiseksi välttämättömistä kotirauhan piiriin ulottuvista toimenpiteistä.

Perustuslakivaliokunta on katsonut, että kotirauhan suojaa rajoittavalla toimenpiteellä tulee olla selvä ja riittävän läheinen yhteys johonkin perustuslaissa turvattuun perusoikeussäännökseen, jotta toimenpiteen voitaisiin katsoa olevan välttämätön perusoikeuksien turvaamiseksi (mm. PeVL 6/2019 s. 3). Eläinten ja eläinperäisten tavaroiden tuontiin liittyvän virallisen valvonnan piiriin kuuluvilla seikoilla, joihin sisältyvät myös mm. alkuperänimitysten käyttöä ja eläinten hyvinvointia koskevat vaatimukset, on valiokunnan mielestä yleisesti ottaen verraten etäinen liityntä perusoikeuksien turvaamiseen (PeVL 9/2019 vp, s. 4).

Perustuslakivaliokunta on katsonut, että rikoksen selvittämiseksi tehtävä kotirauhan piiriin ulottuva toimi voi olla hyväksyttävä, jos se sidotaan siihen, että, että on olemassa konkreettinen ja yksilöity syy epäillä lakia rikotun tai rikottavan (esim. PeVL 37/2010 vp, s. 5, PeVL 32/2010 vp, s. 11). Perustuslakivaliokunta on lausunnoissaan (PeVL 46/2001 vp ja PeVL 48/2001 vp) edellyttänyt rikosepäilyjen olevan sellaisia, joissa tekoon liittyy vankeusuhka. Valiokunta on toisaalta pitänyt kotirauhan piiriin ulottuvaa tarkastusta julkisista varoista myönnettyjen tukien ja avustusten asianmukaisen käytön valvomiseksi hyväksyttävänä sellaisiakin rangaistavaksi säädettyjä rikkomuksia koskevien perusteltujen epäilyjen johdosta, joista voi enimmillään seurata sakkorangaistus (PeVL 69/2002 vp, s. 2–3). Lausunnossaan PeVL 40/2002 vp perustuslakivaliokunta on katsonut, että kotirauhan suojaan puuttuminen moitittavuudeltaan hyvin vähäisten rikkomusten selvittämiseksi ei täytä vaatimusta perusoikeusrajoituksen oikeasuhteisuudesta.

Ehdotetun lain 28 §:n 4 momentin mukaan tarkastuksen pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa saisi tehdä vain viranomainen. Tarkastus voitaisiin tehdä vain, jos se olisi välttämätön tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi. Lisäksi laissa edellytettäisiin, että tarkastus tai tutkimus voidaan suorittaa tällaisessa tilassa vain silloin, jos on aihetta epäillä toimijan tai muun, jota eläinten kuljetusta koskevissa säännöksissä säädetty velvollisuudet koskevat, syyllistyneen rikokseen, josta voi seurata vankeusrangaistus. Rikoksen selvittämisen osalta säännöksessä on kyse konkreettisesta ja yksilöidystä rikosepäilystä. Kulkuneuvon kohdistuvan tarkastuksen yhteydessä kytkentää rikosepäilyyn ei kuitenkaan edellytettäisi silloin, kun tarkastus tehtäisiin Suomen tullialueella tai siihen kuuluvan erityisen

veroalueen alueelle saapumisen tai sieltä poistumisen välittömässä yhteydessä. Rajausta olisi perusteltu sen vuoksi, että tarkastusoikeuksia koskeva sääntely olisi maan rajalla tapahtuvan valvonnan osalta linjassa tullilain (304/2016) sääntelyn kanssa. Tullilain 13 §:n 3 momentin mukaan tullimiehellä on oikeus tarkastaa kulkuneuvossa olevat pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävät tilat mainitulle alueelle saapumisen taikka sieltä poistumisen välittömässä yhteydessä tehtävässä tarkastuksessa. Perustuslakivaliokunta on tullilakia koskevan hallituksen esityksen käsittelyn yhteydessä antamassaan lausunnossa (PeVL 10/2016 vp, s. 4) todennut muun muassa, että kulkuneuvot ja niihin kuuluvat asuintilat jäävät kotirauhan eräänlaiselle reuna-alueelle ja ettei tullilain 13 §:n 3 momentin sääntely ole ongelmallinen perustuslain 10 §:n 3 momentin kannalta, vaikka kyse ei olekaan perusoikeussäännöksen edellyttämällä tavalla perusoikeuksien turvaamiseksi tai rikosten selvittämiseksi toteutettavasta kotirauhan piiriin ulottuvasta toimenpiteestä. Vastaava periaate on toteutettu eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta annetun lain (1277/2019) 10 §:n 2 momentissa, joka säädettiin perustuslakivaliokunnan lausuntoon (PeVL 9/2019) perustuen.

Rikoslain 17 luvun 14 § (eläinsuojelurikos) koskee muun muassa eläinkuljetuslain tai eläinkuljetusasetuksen rikkomista. Mainitun perusmuotoisen eläinsuojelurikossäännöksen mukaan rangaistuksena voidaan tuomita sakkoa tai vankeutta enintään kahdeksi vuodeksi.

Oikeus elinkeinon harjoittamiseen ja omaisuudensuoja

Perustuslain 18 §:n 1 momentin nojalla jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Perustuslakivaliokunta on kuitenkin katsonut, että elinkeinotoiminnan luvanvaraisuus on mahdollista erityisin perustein (PeVL 48/2017 vp, PeVL 46/2016 vp, PeVL 13/2014 vp, PeVL 19/2002 vp).

Perustuslakivaliokunta on katsonut, että elinkeinovapauden rajoitusten tulee olla täsmällisiä ja tarkkarajaisia. Valiokunta on myös pitänyt tärkeänä, että säännökset luvan edellytyksistä ja pysyvyydestä antavat riittävän ennustettavuuden viranomaistoiminnasta (PeVL 15/2008 vp, s. 2/II). Perustuslakivaliokunta on elinkeinotoiminnan sääntelyn yhteydessä vakiintuneesti pitänyt luvan peruuttamista yksilön oikeusasemaan puuttuvana viranomaistoimena vaikutuksiltaan jyrkempänä kuin haetun luvan epäämistä. Sen vuoksi valiokunta on katsonut sääntelyn oikeasuhtaisuuden kannalta välttämättömäksi sitoa luvan peruuttamismahdollisuus vakaviin tai olennaisiin rikkomuksiin tai laiminlyönteihin sekä siihen, että luvanhaltijalle mahdollisesti annetut huomautukset tai varoitukset eivät ole johtaneet toiminnassa esiintyneiden puutteiden korjaamiseen (esim. PeVL 58/2010 vp, s. 5—6, PeVL 32/2010 vp, s. 8, PeVL 28/2008 vp, s. 2, PeVL 31/2006 vp, s. 2).

Omaisuudensuojaa koskevan perustuslain 15 §:n 1 momentin nojalla jokaisen omaisuus on turvattu. Perustuslakivaliokunta on tulkintakäytännössään kuitenkin todennut, ettei omaisuus ole perustuslain suojaama kaikkia käyttörajoituksia vastaan, vaan omistajan oikeuksia voidaan rajoittaa lailla, joka täyttää perusoikeutta rajoittavalta lailta vaadittavat yleiset edellytykset (mm. PeVL 32/2010 vp, s. 4/I ja PeVL 8/1996 vp).

Eläinkuljettajaluvan ja kuljetusvälinettä koskevan hyväksymistodistuksen myöntäminen ja peruuttaminen säilyisi ehdotuksen mukaan asiallisesti ennallaan. Ehdotetun lain 37 §:n 3 momenttiin otettaisiin nykyisen kaltainen viittaus, joka kohdistuisi valvonta-asetuksen 138 artiklaan. Lisäksi lupaa peruutettaessa olisi edelleen noudatettava lain 17, 19 ja 20 §:ää, joissa säädetään täydentävästi muista peruuttamisen edellytyksistä. Ehdotetun lain 28 §:ssä on kyse omaisuuteen puuttumisesta esimerkiksi silloin, kun omaisuuden käytöstä annetaan määräyksiä tai kieltoja tai eläin esimerkiksi lopetetaan tai määrätään lopettavaksi. Nämä päätökset ovat

tarvittaessa välttämättömiä eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi, joten ne palvelevat painavan yleisen edun mukaisia hyväksyttäviä tavoitteita.

Eläimillä harjoitettavassa toiminnassa on pyrittävä parhaalla mahdollisella tavalla välttämään eläinten kipua, tuskaa ja kärsimystä. Tämä on yhteiskunnallisesti hyväksyttävä ja erittäin painava peruste toimijoiden elinkeinovapauden ja omaisuuden suojan rajoittamiseen. Ehdotetun sääntelyn voidaan myös katsoa olevan sopusoinnussa perustusvaliokunnan tulkintakäytännössä määriteltyjen perusoikeuksien rajoitusta koskevien täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimusten kanssa.

Hallintotehtävän antaminen muulle kuin viranomaiselle

Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksen mukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle.

Lakiehdotuksen 27 a §:ssä säädettäisiin valtuutetuista tarkastajista, jotka voisivat suorittaa valvonta-asetuksessa tarkoitettuja tarkastuksia. Tarkastajan tehtävät olisi määritelty siten, että ne koskisivat vain tarkastusten ja tutkimusten suorittamista eikä tarkastajilla olisi oikeutta tehdä hallintopäätöksiä. Valtuutetulle tarkastajalle ei siirrettäisi merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä. Pykälään sisältyisi vaatimus rikosoikeudellista virkavastuuta ja vahingonkorvausvastuuta koskevien säännösten soveltamisesta sekä kiello suorittaa tarkastuksia pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa. Valtuutetun tarkastajan tulisi vaadittaessa esittää kirjallinen valtuutus.

Pykälässä ei olisi tarkastajan ammattitaitoa koskevaa vaatimusta, vaan viittaus valvonta-asetuksen 30 artiklassa säädettyihin vaatimuksiin, jotka koskevat ammattitaidon lisäksi myös muun muassa viranomaistehtäviä suorittavan luonnollisen henkilön vapautta intressiristiriidoista. Ehdotetun sääntelyn voidaan katsoa täyttävän julkisen hallintotehtävän siirtoon liittyvät edellytykset.

Henkilötiedot ja tiedonsaantioikeudet

Perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaan jokaisen yksityiselämä on turvattu. Henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Perustuslakivaliokunta on hiljattain tarkistanut käytäntöään henkilötietojen suojaa koskevasta sääntelystä. Valiokunnan mukaan on lähtökohtaisesti riittävää perustuslain 10 §:n 1 momentin kannalta, että sääntely täyttää tietosuojaa-asetuksessa asetetut vaatimukset. Valiokunnan mukaan henkilötietojen suoja tulee jatkossa turvata ensisijaisesti mainitun asetuksen ja tietosuojaa koskevan kansallisen yleislainsäädännön nojalla. Kansallisen erityislainsäädännön säätämiseen tulee siten suhtautua pidättyvästi ja rajata sellainen vain välttämättömään tietosuojaa-asetuksen salliman kansallisen liikkumavaran puitteissa (ks. PeVL 14/2018 vp, s. 4—5).

Lakiehdotuksen 30 §:ssä säädettäisiin valvontaviranomaisen ja valtuutetun tarkastajan oikeudesta saada salassapitosäännösten estämättä eläinten kuljetusta koskevissa säädöksissä säädettyjen tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot toimijoilta ja muilta, joita mainituissa säädöksissä säädetty velvoitteet koskevat, sekä valtion ja kunnan viranomaisilta.

Perustuslakivaliokunta on arvioinut viranomaiselle säädettävää oikeutta saada tietoja salassapitovelvollisuuden estämättä perustuslain 10 §:n 1 momentissa säädetyn yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta ja katsonut, että jos luovutettavien tietojen tietosisällöt on

pyritty luettelemaan laissa tyhjentävästi, saantioikeudet ovat voineet liittyä jonkin tarkoituksen kannalta tarpeellisiin tietoihin. Jos taas tietosisältöjä ei ole samalla tavoin luetteloitu, sääntelyyn on pitänyt sisällyttää vaatimus tietojen välttämättömyydestä jonkin tarkoituksen kannalta (mm. PeVL 17/2016 vp, s. 5–6). Esityksessä tietojensaantioikeus sidottaisiin välttämättömyyteen. Henkilötietojen käsittelylle asetettavia vaatimuksia käsitellään myös lakiehdotuksen 30 §:n perusteluissa.

Asetuksenantovaltuus

Esityksellä on myös liittymäkohta perustuslain 80 §:ään, joka koskee asetuksen antamista ja lainsäädäntövallan siirtämistä. Valtioneuvosto ja ministeriö voivat perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaan antaa asetuksia perustuslaissa tai muussa laissa säädetyn valtuuden nojalla. Lailla on kuitenkin säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan. Perustuslain 80 §:n johdosta asetuksenantovaltuuksiin on perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännössä kohdistettu vaatimuksia sääntelyn täsmällisyydestä ja tarkkarajaisuudesta (esimerkiksi PeVL 38/2013 vp). Valiokunta on painottanut, että lakiin otettava asetuksenantovaltuus on laadittava niin, että valtuuden sisältö selvästi ilmenee laista ja että se rajataan riittävän tarkasti (esimerkiksi PeVL 26/2017 vp). Lakiehdotuksen 41 §:n 4 momenttiin sisältyvän asetuksenantovaltuuden voidaan katsoa täyttävän asetuksen antamiselle asetetut vaatimukset. Perussäännös asiasta sisältyy eläinkuljetusasetukseen. Valtuutus on riittävän täsmällinen ja tarkkarajainen. Kyse on myös teknisluonteisesta sääntelystä, joten asetuksenantovaltuuden osoittamista ministeriölle voidaan pitää asianmukaisena.

Katsotaan, että lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

eläinten kuljetuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan eläinten kuljetuksesta annetun lain (1429/2006) 29 §, sellaisena kuin se on laissa 1501/2009,

muutetaan 2 ja 3 §, 4 §:n 7 ja 8 kohta, 21 §:n 2 momentti, 23—25 §, 27, 28 ja 30 §, 33 §:n 2 kohta sekä 37, 44 ja 46 §,

sellaisina kuin niistä ovat 2 § osaksi laissa 1280/2019, 4 §:n 7 ja 8 kohta sekä 24 ja 27 § laissa 1280/2019, 21 §:n 2 momentti, 25 § ja 36 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohta laissa 1501/2009 sekä 33 §:n 2 kohta laissa 844/2011 ja 689/2018 sekä 46 § laissa 973/2015 ja

lisätään 4 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1280/2019, uusi 9 ja 10 kohta, lakiin uusi 21 a, 27 a ja 27 b §, 41 §:ään uusi 3 ja 4 momentti ja lakiin uusi 46 a §, seuraavasti:

2 §

Soveltaisala

Tätä lakia sovelletaan elävien selkärankaisten eläinten ja soveltuvien osin elävien selkärangattomien eläinten kuljetukseen.

Tätä lakia sovelletaan myös eläinten suojelusta kuljetuksen ja siihen liittyvien toimenpiteiden aikana sekä direktiivien 64/432/ETY ja 93/119/EY ja asetuksen (EY) N:o 1255/97 muuttamisesta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2005, jäljempänä *eläinkuljetusasetus*, edellyttämään täytäntöönpanoon.

Eläinkuljetusasetusta sovelletaan kaupallisen toiminnan yhteydessä tapahtuvaan selkärankaisten eläinten kuljettamiseen siten kuin eläinkuljetusasetuksen 1 artiklassa säädetään. Eläinkuljetusta koskevista yleisistä edellytyksistä säädetään eläinkuljetusasetuksen 3 artiklassa ja eläinkuljetuksessa noudatettavista teknisistä säännöistä asetuksen liitteessä I.

Tässä laissa annetaan myös täydentävät säännökset virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista, jotka suoritetaan elintarvike- ja rehulainsäädännön ja eläinten terveyttä ja hyvinvointia, kasvien terveyttä ja kasvinsuojeluaineita koskevien sääntöjen soveltamisen varmistamiseksi, sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 999/2001, (EY) N:o 396/2005, (EY) N:o 1069/2009, (EY) N:o 1107/2009, (EU) N:o 1151/2012, (EU) N:o 652/2014, (EU) 2016/429 ja (EU) 2016/2031, neuvoston asetusten (EY) N:o 1/2005 ja (EY) N:o 1099/2009 ja neuvoston direktiivien 98/58/EY, 1999/74/EY, 2007/43/EY, 2008/119/EY ja 2008/120/EY muuttamisesta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 854/2004 ja (EY) N:o 882/2004, neuvoston direktiivien 89/608/ETY, 89/662/ETY, 90/425/ETY, 91/496/ETY, 96/23/EY, 96/93/EY ja 97/78/EY ja neuvoston päätöksen 92/438/ETY kumoamisesta (virallista valvontaa koskeva asetus) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/625, jäljempänä *valvonta-asetus*, soveltamisesta viralliseen valvontaan, jota suoritetaan asetuksen 1 artiklan 2 kohdan f alakohdassa tarkoitetuissa säännöissä vahvistettujen sääntöjen noudattamisen todentamiseksi eläinten kuljetuksissa, jollei muualla laissa toisin säädetä.

Tämän lain 2–4 luvussa säädettyjä kuljetuksen yleisiä edellytyksiä, kuljetusvälinettä sekä eläinten kuormaamista ja kuorman purkamista koskevia säännöksiä sovelletaan kuljetukseen, johon ei sovelleta eläinkuljetusasetusta (*muu kuin kaupallisen toiminnan yhteydessä tapahtuva kuljetus*).

3 §

Suhde eräisiin säädöksiin

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, kuljetettavien eläinten hoidossa, kohtelussa ja käsittelyssä on noudatettava, mitä eläinsuojelulaissa (247/1996) tai sen nojalla säädetään.

Eläinkuljetusasetuksen virallisesta valvonnasta Euroopan unioniin tapahtuvan tuonnin osalta säädetään eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta annetussa laissa (1277/2019).

Eläintautilaissa (441/2013) tai sen nojalla säädetään tai yksittäistapauksessa määrätään, mitä eläinten kuljetuksessa on noudatettava eläintautien leviämisen estämiseksi.

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

7) *valvontaviranomaisella* Ruokavirastoa, aluehallintovirastoa, Tullia, kunnaneläinlääkäriä ja poliisia;

8) *poistumispaikalla* valvonta-asetuksen 3 artiklan 39 kohdassa määriteltyä poistumispaikkaa;

9) *muulla kuin kaupallisen toiminnan yhteydessä tapahtuvalla kuljetuksella* eläinten kuljetusta, johon ei liity rahan, tavaroiden tai palvelujen välitöntä vaihdantaa ja jonka tavoitteena ei ole välittömästi tai välillisesti taloudellinen voitto;

10) *reittisuunnitelmalla* eläinkuljetusasetuksen liitteessä II olevassa 1—5 kohdassa esitettyä asiakirjaa.

21 §

Maantieajoneuvojen kuljettajien ja hoitajien pätevyystodistus

Pätevyystodistuksen myöntää aluehallintovirasto. Pätevyystodistuksen myöntämisestä säädetään eläinkuljetusasetuksen 17 artiklan 2 kohdassa.

21 a §

Eläinkuljetusasetuksessa edellytetyn koulutuksen ja kokeen järjestäjä

Eläinkuljetusasetuksessa edellytettyä koulutusta voi antaa ja pätevyystodistuksen edellyttämiä tutkintoja järjestää sellainen koulutuksen järjestäjä, jolla on ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017) tarkoitettu opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä tutkintojen ja koulutuksen järjestämislupa sellaiseen tutkintoon, joka sisältää eläinkuljetusasetuksessa edellytetyn pätevyystodistuksen mukaisen osaamisen. Edellä tarkoitettua koulutusta voivat antaa ja tutkintoja järjestää myös ammattikorkeakouluissa (932/2014) tarkoitettut ammattikorkeakoulut.

23 §

Maa- ja metsätalousministeriö

Maa- ja metsätalousministeriön tehtävänä on eläinkuljetusasetuksen, valvonta-asetuksen ja tämän lain täytäntöönpanon yleinen ohjaus ja seuranta.

24 §

Ruokavirasto

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään Ruokaviraston tehtävistä, virasto:

1) suunnittelee, ohjaa ja valvoo keskushallinnon viranomaisena eläinkuljetusasetuksen, valvonta-asetuksen sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanoa ja noudattamista;

2) vastaa valvonta-asetuksen 4 artiklan 2 kohdan b alakohdan tarkoittamasta koordinaatiosta ja yhteydenpidosta komission ja muiden jäsenvaltioiden kanssa;

3) toimii valvonta-asetuksen 103 artiklan mukaisena yhteyselimenä;

4) nimeää poistumispaikat;

5) valvoo eläinkuljetusasetuksen sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista rajatarkastusasemalla ja poistumispaikalla;

6) vastaa eläinkuljetusasetuksen sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta elintarvikelaissa (23/2006) tarkoitettujen teurastamoiden alueella lukuun ottamatta poroteurastamoja ja niihin liittyviä laitoksia.

Lisäksi Ruokavirasto vastaa Euroopan unionin eläinten kuljetusta koskevassa lainsäädännössä toimivaltaiselle viranomaiselle säädetyistä tehtävistä, jollei tehtävää ole laissa siirretty muulle viranomaiselle.

25 §

Aluehallintovirasto

Aluehallintovirasto huolehtii eläinkuljetusasetuksen, valvonta-asetuksen sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta toimialueellaan.

Aluehallintovirasto on eläinkuljetusasetuksen 20 artiklassa tarkoitettu karja-aluksia tarkastava toimivaltainen viranomainen ja tarkastusasema-asetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen. Aluehallintovirasto on toimivaltainen viranomainen reittisuunnitelmiin liittyvissä tarkastuksissa ja muissa toimenpiteissä, jotka toteutetaan ennen pitkää kuljetusta.

Lapin aluehallintovirasto vastaa eläinkuljetusasetuksen sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvonnasta poroteurastamoiden ja niihin liittyvien laitosten alueella.

27 §

Tulli

Tulli valvoo Ruokaviraston, aluehallintoviraston ja kunnaneläinlääkärin ohella eläinkuljetusasetuksen sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista, kun eläimiä kuljetetaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tai Suomesta muuhun kuin jäsenvaltioon.

27 a §

Valtuutetut tarkastajat

Ruokavirasto voi myöntää luonnolliselle henkilölle määräajaksi oikeuden valtuutettuna tarkastajana suorittaa viralliseen valvontaan liittyviä tehtäviä. Tehtävien siirtämisen edellytyksistä säädetään valvonta-asetuksen 30 artiklassa. Valtuutetulla tarkastajalla ei ole oikeutta päästä tehtäviensä suorittamiseksi pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiloihin.

Valtuutettu tarkastaja toimii tehtävässään Ruokaviraston valvonnassa. Tarkastusten perusteella mahdollisesti tehtävät hallinnolliset päätökset tekee Ruokavirasto.

Valtuutettuun tarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan tämän lain mukaisia tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Valtuutetun tarkastajan tulee vaadittaessa esittää kirjallinen valtuutus.

7 Luku

Valvonta

27 b §

Valvontasuunnitelmat

Ruokavirasto laatii eläinten kuljetusten valvonnan ohjaamiseksi ja yhteensovittamiseksi valtakunnallisen valvontasuunnitelman.

Aluehallintovirasto laatii eläinten kuljetusten valvontaa koskevan vuosittaisen valvontasuunnitelman toimialueellaan. Valvontasuunnitelmassa on otettava huomioon Ruokaviraston laatima valtakunnallinen suunnitelma.

28 §

Tarkastus- ja näytteenotto

Eläinkuljetusasetuksen noudattamisen virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista säädetään valvonta-asetuksen 9—15 artiklassa. Mitä valvonta-asetuksessa säädetään toimivaltaisten viranomaisten tarkastusoikeudesta, koskee myös valtuutettua tarkastajaa tämän suorittaessa virallista valvontaa.

Jos muussa kuin kaupallisen toiminnan yhteydessä tapahtuvassa kuljetuksessa on aihetta epäillä, että eläintä kuljetetaan tämän lain 2—4 luvun vastaisesti, valvontaviranomaisella on oikeus suorittaa tarkastus. Poliisi ja Tulli voivat suorittaa tarkastuksen ilman epäilyäkin. Sama oikeus eläinkuljetuksen tarkastamiseen on Ruokavirastolla teurastamon, rajatarkastusaseman ja poistumispaikan alueella ja Lapin aluehallintovirastolla poroteurastamon alueella.

Tarkastuksen suorittajalla on 2 momentissa tarkoitettussa tarkastuksessa oikeus päästä tiloihin, joissa eläintä kuljetetaan tai pidetään kuljetuksen aikana ja ottaa korvauksetta tarkastusta varten tarvittavia näytteitä. Tarkastuksessa voidaan tarkastaa eläin, sen kuljetusväline sekä eläintä varten tarkoitettut ravinto ja juotava samoin kuin varusteet ja välineet.

Ajoneuvon tai muun kuljetusvälineen asumiseen käytettävissä tiloissa 1 tai 2 momentissa tarkoitettua tarkastuksen saa tehdä vain viranomainen. Tarkastus voidaan tehdä vain, jos se on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi. Ellei kyse ole Suomen tullialueelle tai siihen kuuluvan erityisen veroalueen alueelle saapumisen tai sieltä poistumisen välittömässä yhteydessä tehtävästä kulkuneuvon kohdistuvasta tarkastuksesta, tarkastuksen

pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa saa tehdä vain, jos on aihetta epäillä toimijan tai muun, jota eläinten kuljetusta koskevissa säännöksissä säädetty velvollisuudet koskevat, syyllistyneen rikokseen, josta voi seurata vankeusrangaistus.

Ruokavirasto voi määrätä aluehallintoviraston tekemään tarkastuksen tai tarkastuksia eläinten kuljetusta koskevien säädösten noudattamisen valvomiseksi taikka Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen velvoitteiden täyttämiseksi tai Euroopan unionin lainsäädännön niin edellyttäessä. Aluehallintovirasto voi päättää vastaavista tarkastuksista myös omassa valvonnassaan tai määrätä virkaeläinlääkärit tekemään tarkastuksia. Valvonnassa ja muissa virallisissa toiminna noudatetaan, mitä valvonta-asetuksessa tai 3 momentissa säädetään.

30 §

Tiedonsaantioikeus

Toimivaltaisella valvontaviranomaisella ja valtuutetulla tarkastajalla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä 28 §:n 1 momentissa tarkoitetun virallisen valvonnan suorittamiseksi välttämättömät tiedot maksutta valtion ja kunnan viranomaisilta ja valvonta-asetuksen 3 artiklan 29 kohdassa tarkoitetuilta toimijoilta.

Toimivaltaisella valvontaviranomaisella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä 28 §:n 2 momentissa tarkoitetun valvonnan suorittamiseksi välttämättömät tiedot maksutta valtion ja kunnan viranomaisilta ja eläimiä kuljettavalta henkilöltä.

33 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tässä laissa säädettyä tehtävää suoritettaessa saatuja välttämättömiä tietoja yksityisen ja yhteisön liikesalaisuudesta ja taloudellisesta asemasta sekä yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa:

2) toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle, valtuutetulle tarkastajalle ja Verohallinnolle niiden laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi; sekä

37 §

Kiellot, määräykset ja muut hallinnolliset toimenpiteet

Valvontaviranomainen voi antaa sille, joka ei noudata eläinkuljetusasetusta, valvonta-asetusta tai tätä lakia, kiellon jatkaa tai toistaa säännösten vastaista menettelyä tai määrätä tämän asian laatuun nähden riittävässä määräajassa täyttämään velvollisuutensa.

Jos eläinsuojelulliset syyt vaativat, valvontaviranomainen voi määrätä välittömästi eläimet palautettavaksi suorinta tietä lähtöpaikkaan tai kuljetettavaksi suorinta tietä määräpaikkaan tai kuljetusvälineen korjattavaksi tilapäisesti siten, että eläinten välitön vahingoittumisen vaara estetään. Jos eläin on sellaisessa tilassa, että sen hengissä pitäminen on julmaa sitä kohtaan, valvontaviranomainen voi lopettaa eläimen.

Eläinkuljetusasetuksen 26 artiklan 4 kohdan c alakohdassa tarkoitetun eläinkuljettajaluvan ja kuljetusvälineen hyväksymistodistuksen peruuttamisen osalta sovelletaan myös, mitä tämän lain 17 §:n 2 momentissa, 19 §:n 2 momentissa ja 20 §:n 2 momentissa säädetään.

41 §

Eläinkuljetusasetuksen soveltamista koskevat poikkeukset ja eräät sitä täydentävät säännökset

Eläinkuljetusasetuksen 2 artiklan q kohdassa tarkoitetun järjestäjän tai eläinkuljettajan on laadittava reittisuunnitelma porojen ja turkiseläinten pitkissä kuljetuksissa silloin, kun kuljetus suuntautuu Suomen ulkopuolelle. Reittisuunnitelmaan sovelletaan muutoin, mitä eläinkuljetusasetuksessa ja valvonta-asetuksessa reittisuunnitelmasta ja sen valvonnasta säädetään.

Eläinkuljetusasetuksen liitteen I luvun I kohdassa 2 säädetään eläimistä, joita ei saa pitää kuljetuskuntoisina. Tarkempia kansallisia säännöksiä mainitun kohdan d alakohdassa tarkoitettujen eläinten kuljetuskuntoisuutta koskevista vaatimuksista voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

44 §

Perittävät maksut

Valtion viranomaisen ja valtuutetun tarkastajan Euroopan unionin lainsäädännön tai tämän lain mukaisista suoritteista ja suorittamasta virallisesta valvonnasta peritään maksuja valvonta-asetuksessa ja valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädettyjen perusteiden mukaan.

Aluehallintovirasto määrää ja perii valtiolle maksuja kunnaneläinlääkäri Euroopan unionin lainsäädännön ja tämän lain valvonnasta ja muista suoritteista. Perittävien maksujen suuruudesta säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella noudattaen, mitä valtion maksuperustelaissa säädetään valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuutta ja maksujen suuruutta koskevista yleisistä perusteista ja muista perusteista. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään myös kunnaneläinlääkäriin suoritteiden laskutuksessa noudatettavasta menettelystä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä valvonta-asetuksen 79–82 artiklan mukaisista kansallisista järjestelyistä ja maksujen suuruuden määrittämisestä.

46 §

Muutoksenhaku

Luvan tai todistuksen myöntämistä koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Muutoksenhaussa kunnaneläinlääkäriin päätökseen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

Muutoksenhausta Tullin päätökseen säädetään tullilaissa (304/2016).

Valitus, joka koskee eläinten hyvinvointia, on käsiteltävä kiireellisenä.

Muutoksenhausta valtion viranomaisen määräämään maksuun säädetään valtion maksuperustelaissa.

46 a §

Rikkomuksista ilmoittajan henkilöllisyyden suojele

Jos ilmoituksen toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle sen valvontaan kuuluvien säännösten todellisesta tai epäilystä rikkomisesta on tehnyt luonnollinen henkilö, hänen henkilöllisyytensä on pidettävä salassa, jos henkilöllisyyden paljastamisesta voidaan olosuhteiden perusteella arvioida aiheutuvan hänelle haittaa.

Tämä laki tulee voimaan pp. kk. 20 . _____

Helsingissä x.x.20xx

Pääministeri

Sanna Marin

Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä

Laki

eläinten kuljetuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan eläinten kuljetuksesta annetun lain (1429/2006) 29 §, sellaisena kuin se on laissa 1501/2009,
muutetaan 2 ja 3 §, 4 §:n 7 ja 8 kohta, 21 §:n 2 momentti, 23—25 §, 27, 28 ja 30 §, 33 §:n 2 kohta sekä 37, 44 ja 46 §,
sellaisina kuin niistä ovat 2 § osaksi laissa 1280/2019, 4 §:n 7 ja 8 kohta sekä 24 ja 27 § laissa 1280/2019, 21 §:n 2 momentti, 25 § ja 36 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohta laissa 1501/2009 sekä 33 §:n 2 kohta laeissa 844/2011 ja 689/2018 sekä 46 § laissa 973/2015
lisätään 4 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1280/2019 uusi 9 ja 10 kohta, lakiin uusi 21 a, 27 a ja 27 b §, 41 §:ään uusi 3 ja 4 momentti ja lakiin uusi 46 a §, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

§
[Kopioi momentin teksti tähän]

[Kopioi momentin teksti tähän]

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20